

ИНГ-ПРО ПОСЛОВНИ САВЕТНИК

ЧАСОПИС ЗА РАЧУНОВОДСТВО, ФИНАНСИЈЕ И ПОРЕЗЕ

јануар 2022 / број 61

1/2022

Србија - Златибор, водопад Гостиље

Дивна вода стиже до нас право са извора у најкраћем могућем року. Кад је пијемо, осећамо се као да стојимо у најлепшој природи, док се у позадини чује тихи жубор, који смирује и опоравља. Дивна вода нас поново повезује са природом, али и са нама самима.

Све Дивна воде су висококвалитетне и извиру на местима нетакнуте природе. Изворног квалитета и свеже, доспевају у чашу Корисника после само неколико дана од пуњења на извору. Могу се конзумирати свакодневно и у неограниченим количинама.

Свака од њих је другачија и на неки посебан начин благотворно делује на људски организам.

Претплатите се на неки од наших повољних пакета за правна лица или домаћинства и уживајте у здравој и свежој води на послу или код куће!

www.divnavoda.rs

ЦЕНТАР ЗА БРИГУ О ДИВНИМ КОРИСНИЦИМА
 0800 111 111

ПОСЛОВНИ САВЕТНИК

ISSN 2560-3221

Година VI, број 61, ЈАНУАР 2022.

Оснивач и издавач:

ИНГ-ПРО

Издавачко-графичко д.о.о.

Београд, Веле Нигринове 16а

За оснивача и издавача:

Горан Грчић и Владимир Здјелар

Главни и одговорни уредник:

Др Маријана Жиравац Младеновић

Аутори чланака у овом броју су:

Билјана Бауцал Рајић, самостални саветник у Одсеку за порез на доходак грађана и доприносе;

мр Жељко Албанези;

мр Јован Чанак;

др Маријана Жиравац Младеновић, главни и одговорни уредник часописа „Пословни саветник“;

мр Мирјана Димитријевић;

дипл. екон. Тања Ђелкапић, саветник у Министарству финансија;

дипл. правник Слободанка Келечевећ,

виши буџетски инспектор у Министарству финансија

Технички уредник:

Милена Станковић

Лектура:

Милица Радованчев

Графичка припрема:

Мирослав Арамбасић

Штампа:

Марго-арт, Београд

Редакција:

Веле Нигринове 16а, 11000 Београд

тел: +381 11 2836 890

факс: +381 11 2836 474

имејл: urednik@ingpro.rs

СРП - Каталогизација у публикацији

Народна библиотека Србије, Београд

657

ПОСЛОВНИ саветник : часопис за

рачуноводство, финансије и порезе / главни

и одговорни уредник Маријана Жиравац

Младеновић. - Год. 1, бр. 1 (јан. 2017). -

Београд : ИНГ-ПРО, 2017. (Београд : Digital

art). - 30 cm

Месечно. - Друго издање на другом

медјуму:

Пословни саветник (Online) = ISSN 2560-

3825

ISSN 2560-3221 = Пословни саветник

COBISS.SR-ID 228469260

Часопис можете поручити телефоном:

011/2836-820, 2836-821, 2836-822

или имејлом: office@ingpro.rs

Уводна реч уредника

„У живојој је довољно бићи њамајан само два љућа: кад бирајте занимање и брачној друја. Ко оба љућа љромаши, мора бићи њамајан целој живојој.“

Душко Радовић

Гледа Милутин дневник, мези неку сланиницу и сав одушевљен ће Марици: „А јес' паметна ова вештачка интелигенција! Марице, слушај, молим те, овај измишљени мозак бржи је од светлости, све може да обради и да постави и дијагнозу.“

Гунђа Марица из другог краја собе, па му одговара преко неких папирчина које прегледа и припрема за сутрашње књижење: „Да, да, неопходна нам је вештачка интелигенција јер смо ми све глупљи!“

„Ма није тако, баш напротив, то је све човек направио својим знањем и умећем“, наставља еуфорично Милутин.

„Слушај, Милутине, остави ме са тим глупостима, и смањи тај телевизор, не могу сопствене мисли да чујем, а камоли да прочитам нешто! Направио је човек својим знањем и све прописе које ја треба да применим, па их онда из истог знања мењао сто пута не би ли били још бољи, односно толико добри да на крају не може да их разуме ни тај што је написао – где почиње, а где се завршава. Значи, бојим се унапред свег тог силног знања.“

„Их, нашао сам и ја цркву у којој ћу да се молим“, утишава Милутин мало телевизор, „заборавио сам с ким покушавам да разговарам – мојој Марици је добро само ако се ништа не мења, него лепо кад се нешто апсолвира, онда тако до пензије.“

Устаје Марица и прилази Милутину, седа поред њега и злобно се смеши у екран: „Да видим како би реаговала та вештачка интелигенција кад треба да се предају финансијски извештаји, па систем забагује. Заглупила би одмах до те мере да се никад не би опоравила. А ја фино попијем једну веселицу, па чекам до глуво доба ноћи да пусти потпис.“

Задовољна је Марица што је доказала да са окружењем у којем ради могу да се носе само наша здрава (колико-толико) људска памет, живци и жуч, па привуче тањирић са сланиницом испред себе и настави да гледа дневник са Милутином.

Улазимо у нову годину различитих расположења. Они код којих је „чаша напала празна“ само отворе нови календар, уверени да ће сутра бити једнако црно као јуче, а и даље ће за то бити крив неко други. Они други, код којих је „чаша напала пуна“, еуфорични су јер се радују променама, па макар то био нови календар, и праве планове шта ће у новој години променити да им живот буде још бољи него што јесте.

Поштоване колеге, цењени претплатници часописа, искрено желим да уђемо у још једну годину у којој нећемо заборавити да се бавимо професијом коју волимо, да ћемо дозволити себи луксуз да будемо господари свог времена и да ћемо добром организацијом посао да држимо тамо где му је место – између листе „уради“ и листе „завршено“. Надам се и да ћемо са проблемима и изазовима да се обрачунавамо трезвено и стрпљиво и да нам грешке неће нагризати здравље, него ћемо их исправљати и стављати на горепоменућу листу „завршено“.

Желим вам много позитивне енергије јер верујем да је она најважнији покретач, као и добро здравље, мноштво успешно завршених послова и беспрекорно решене недоумице. Редакција часописа даће све што је у њеној моћи, знању, искуству и умећу да вам у макар нечему од свега тога помогне.

Ваша уредница,

Маријана Жиравац Младеновић

АКТУЕЛНА ТЕМА

Измене и допуне Закона о електронском фактурисању	7
1 Продужење регистрације фактура у Централном регистру фактура до 30. априла 2022. године.....	7
2 Листа корисника система електронских фактура	7
3 Субјект јавног сектора који је уговорна страна у оквирном споразуму у поступку јавне набавке.....	8
4 Место издавања електронске фактуре није обавезан елемент електронске фактуре	8
5 Казнене одредбе за непоштовање обавезе електронског евидентирања обрачуна ПДВ-а	8
Измене и допуне Правилника о порезу на додату вредност.....	9

ФИНАНСИЈСКИ ИЗВЕШТАЈИ

Састављање и достављање финансијских извештаја за 2021. годину	11
1 Обвезници састављања финансијских извештаја.....	11
2 Преглед рокова за достављање извештаја за 2021. годину.....	12
3 Рачуноводствени оквир и прописи за признавање и вредновање позиција у финансијским извештајима ...	12
4 Обухват редовног годишњег финансијског извештаја	15
5 Изјава о неактивности	15
6 Консолидовани годишњи финансијски извештај.....	16
7 Ванредни финансијски извештај.....	16
8 Документација коју обвезници ревизије достављају уз финансијске извештаје	16
9 Достављање друге документације	17
10 Начин достављања годишњих финансијских извештаја.....	17
11 Потписивање извештаја.....	18
12 Провера испуњености услова за обраду, односно јавно објављивање.....	20
Начин отклањања недостатака.....	21
Упис у Регистар.....	22
13 Замена јавно објављених финансијских извештаја и документације	22
Замена јавно објављених финансијских извештаја	22
Замена јавно објављеног статистичког извештаја	23
Замена јавно објављене документације и посебних података.....	23
Начин обраде и јавно објављивања замена јавно објављених финансијских извештаја, документације и посебних података	23
14 Накнаде за обраду и јавно објављивање финансијских извештаја	24
15 Одговорност и усвајање финансијских извештаја	24
Разврставање правних лица и предузетника према величини	25
1 Критеријуми за разврставање правних лица и предузетника.....	25
2 Разврставање група правних лица	27
Утврђивање резултата пословања за 2021. годину	28
1 Пренос расхода и прихода и закључак рачуна	28
2 Закључак рачуна успеха и утврђивање укупног резултата	28
3 Утврђивање нето добитка или нето губитка	28
3.1 Утврђивање обавезе за порез на добит	28
3.2 Утврђивање нето добитка или нето губитка	29
Састављање биланса стања за 2021. годину	31
1 Попуњавање колона обрасца	31
2 Појашњења начина попуњавања појединих АОП Биланса стања.....	32
Састављање биланса успеха за 2021. годину	44
1 Појашњења начина попуњавања појединих АОП Биланса успеха	45
Састављање извештаја о осталом резултату за 2021. годину	50
1 Компоненте осталог резултата	51
2 Рекласификовање	51

3 Попуњавање обрасца извештаја.....	52
А Нето резултат из пословања.....	53
Б Остали свеобухватни добитак или губитак	53
Г Укупан нето свеобухватни добитак или губитак	58
Састављање извештаја о токовима готовине за 2021. годину	59
1 Врсте токова готовине	60
1.1 Токови готовине из пословних активности.....	60
1.2 Токови готовине из активности инвестирања	63
1.3 Токови готовине из активности финансирања	66
1.4 Закључивање извештаја о токовима готовине.....	68
2 Специфичности састављања извештаја о токовима готовине	69
3 Пример састављања извештаја о токовима готовине за 2021. годину	69
Састављање извештаја о променама на капиталу за 2021. годину	73
1 Исправка материјално значајних грешака и промена рачуноводствених политика	74
2 Попуњавање обрасца „Извештај о променама на капиталу”	76
3 Логичка контрола	84
Састављање напомена уз финансијске извештаје за 2021. годину.....	85
1 Структура напомена уз финансијске извештаје	86
Информација о усаглашености са националним прописима и МРС/МСФИ, односно МСФИ за МСП.....	87
Информација о корекцији почетног стања	87
Преглед значајних примењених рачуноводствених политика и процена.....	87
Обелодањивање извора неизвесности конкретних процена	88
Систематичност, упоредност података и информација при изради напомена уз финансијске извештаје.....	89
2 Додатна обелодањивања за средња правна лица и друштва од јавног интереса	89
3 Додатна обелодањивања за друштва од јавног интереса	90
4 Додатна обелодањивања у консолидованим напоменама уз финансијске извештаје.....	91
Статистички извештај за привредна друштва, задруге и предузетнике за 2021. годину.....	92
Приказивање података у статистичком извештају	92

РАЧУНОВОДСТВО

Евидентирање трансакција из 2021. године по основу којих обавеза за ПДВ или право на одбитак ПДВ-а настаје у 2022. години	102
1 Рачуни примљени за промет који је извршен у децембру, а право на одбитак претходног пореза стиче се у јануару	102
2 Накнадно одобрен попуст купцима на промет извршен у 2021. години	104
3 Књижење ПДВ-а по основу годишњег пописа	106
4 Примљени и дати аванси крајем године по којима се ПДВ плаћа у наредној години	107
5 Грађевинске ситуације на крају једне године за које обавеза по основу ПДВ-а настаје у наредној години... ..	110
Рачуноводствено евидентирање попушта одобрених купцима: рабат, натурални рабат, каса сконто, финансијски бонус	111
1 Врсте попушта	111
2 Рачуноводствено евидентирање попушта.....	113
3 ПДВ третман попушта и накнадних попушта	114
4 Примери евидентирања попушта	118
4.1 Накнадни и годишњи попуст.....	118
4.2 Натурални рабат.....	121
4.3 Каса сконто.....	122
4.4 Финансијски бонус	124
5 Исказивање података у ПОПДВ обрасцу	124
Пословање огранака домаћих привредних друштава у иностранству	126
1 Оснивање огранка домаћег привредног друштва у иностранству.....	126

2 Девизно пословање огранка.....	128
2.1 Отварање рачуна огранка.....	128
2.2 Девизно пословање између матичног привредног друштва (резидента) и огранка.....	130
2.3 Извештавање Народне банке Србије.....	131
3 Рачуноводство огранка и пословне трансакције између матице и огранка.....	132
3.1 Огранак не води пословне књиге по прописима земље у којој је основан.....	132
3.2 Огранак води пословне књиге по прописима земље у којој је основан.....	134
3.3 Огранак је дефинисан као сегмент пословања.....	137
4 ПДВ третман огранка.....	137
5 Порез на добит.....	139

ЗАРАДЕ

Елементи обрачуна зарада запослених у 2022. години.....	142
1 Основни параметри за обрачун зарада у 2022. години.....	142
1.1 Неопорезиви износ за зараде у 2022. години.....	142
1.2 Обрачун доприноса за обавезно социјално осигурање на зараде у 2022. години.....	142
1.3 Нова најнижа основица доприноса.....	142
1.4 Нова највиша месечна основица доприноса.....	144
1.5 Нови износ минималне цене рада у 2022. години.....	144
2 Примена неопорезивог износа зараде од 19.300 за исплате од 1. јануара 2022. године.....	145
2.1 Дефинисање примања са карактером зараде у Закону о порезу.....	145
2.2 Обрачун зараде и пореског умањења приликом исплате целе зараде за децембар 2021. године у току јануара 2022. године – ПУНО РАДНО ВРЕМЕ.....	146
2.3 Обрачун зараде и пореског умањења приликом исплате зараде од 1. јануара 2022. године – НЕПУНО РАДНО ВРЕМЕ.....	152
2.4 Обрачун зараде и пореског умањења када запослени ради код више послодаваца.....	153
2.5 Примена пореског умањења приликом исплате зараде у деловима.....	154
2.6 Неопорезиви износ за инвалиде рада II и III категорије.....	156
2.7 Остали случајеви примене Правилника.....	156
2.8 Неплаћено одсуство и обрачун доприноса за здравствено осигурање.....	158
2.9 Обрачун личне зараде предузетника.....	158
3 Нови износ минималне цене рада у 2022. години.....	162
3.1 Када се и како исплаћује сразмерни износ минималне зараде.....	164
3.2 Одлука о исплати минималне зараде запосленима код послодаваца у 2022. години.....	164

Иновирани формуле за обрачун примања по уговорима ван радног односа – од 1. јануара 2022. године због смањења стопе доприноса за пензијско и инвалидско осигурање.....	166
---	------------

1 Опорезивање прихода од ауторских права.....	166
1.1 Обрачун примања по основу ауторског дела – када се примењују нормирани трошкови.....	166
1.2 Обрачун примања по основу ауторског дела – када се признају стварни трошкови.....	167
1.3 Обрачун примања по основу ауторског дела – када се уз нормиране трошкове признају и трошкови ауторске агенције.....	168
1.4 Обрачун примања по основу ауторског дела – када се плаћање врши нерезидентима.....	168
2 Опорезивање накнаде по уговору о делу.....	171
2.1 Обрачун пореза и доприноса на накнаду по уговору о делу за рад који страни држављани обављају на територији Републике Србије.....	171
3 Опорезивање накнаде за обављање послова по уговору о допунском раду.....	172
4 Обрачун и опорезивање прихода од обављања привремених и повремених послова.....	173
4.1 Када привремено-повремене послове обавља НЕЗАПОСЛЕНО лице.....	173
4.2 Када привремено-повремене послове обавља ПЕНЗИОНИСАНО ЛИЦЕ.....	174
4.3 Обављање привремених или повремених послова од стране чланова омладинске или студентске задруге.....	174
5 Опорезивање примања чланова органа управе и надзора правних лица.....	176
6 Обрачун примања директора привредног друштва који те послове обавља ван радног односа.....	178
7 Рад по уговору о стручном оспособљавању и усавршавању у складу са Законом о раду.....	179
8 Исплата и опорезивање примања запослених по основу учешћа у оствареној добити.....	180
9 Обављање волонтирања и порески третман накнаде трошкова волонтирања.....	181

10	Опореживање примања која остварују стечајни управници, судски вештаци, судије поротници и судски тумачи	182
11	Опореживање примања чланова органа за спровођење избора	183
12	Опореживање накнаде трошкова и других исплата лицима која нису у радном односу код исплатиоца	184
13	Опореживање прихода физичких лица од продаје пољопривредних и шумских производа и услуга, као и узгајања и продаје печурака, пчелињег роја (пчела) и пужева	186
14	Опореживање прихода физичких лица од прикупљања и продаје секундарних сировина	187
15	Опореживање примања спортиста и спортских стручњака.....	187
16	Накнада у вези са извршавањем послова одбране, цивилне заштите и заштите од елементарних непогода	188
Пореске олакшице за стимулисање запошљавања нових лица у 2022. години.....		189
1	Пореске олакшице за запошљавање новонастањених лица – чл. 15в Закона о порезу и 15а Закона о доприносима.....	190
1.1	Изјаве и потврде које се траже од послодавца и новонастањеног лица	190
1.2	Доказивање претходног боравка новонастањеног лица	191
1.3	Документација о настањењу лица у Србији.....	192
1.4	Обавезне радње квалификованог послодавца.....	193
1.5	Обрачун умањења пореза и доприноса на зараду новонастањеног запосленог	193
1.6	Обрачун зараде и попуњавање обрасца ППП-ПД	194
2	Пореске олакшице за запошљавање новог лица – чл. 21в Закона о порезу и чл. 45. Закона о доприносима.....	194
2.1	Услови за пореску олакшицу	195
2.2	Износ пореских олакшица	195
2.3	Повраћај плаћених пореза и доприноса	195
2.4	Обрачун зараде и попуњавање обрасца ППП-ПД	196
2.5	Подношење захтева за повраћај дела плаћених пореза и доприноса.....	197
2.6	Остале одредбе.....	198
3	Пореске олакшице за запошљавање најмање два лица код одређених послодаваца – чл. 21д Закона о порезу и чл. 45в Закона о доприносима	199
3.1	Услови за пореску олакшицу	199
3.2	Износ пореских олакшица	200
3.3	Повраћај плаћених пореза и доприноса	200
3.4	Обрачун зараде и попуњавање обрасца ППП-ПД	200
3.5	Подношење захтева за повраћај дела плаћених пореза и доприноса.....	201
3.6	Остале одредбе.....	201
4	Пореске олакшице за осниваче привредног друштва које обавља иновациону делатност.....	201
4.1	Услови за пореску олакшицу	202
4.2	Износ пореских олакшица	202
4.3	Обрачун зараде и попуњавање обрасца ППП-ПД	203
4.4	Остале одредбе.....	203
5	Пореске олакшице за новозапослена квалификована лица – чл. 21ж Закона о порезу и чл. 45ђ Закона о доприносима.....	203
5.1	Прва група послодаваца – који остварују пореска ослобођења до 31. 12. 2022. године	204
5.2	Друга група послодаваца – који остварују пореска ослобођења до 31. 12. 2025. године.....	205
5.3	Обрачун зараде и подношење обрасца ППП-ПД	206
5.4	Остале одредбе.....	207
6	Олакшице за запошљавање лица са инвалидитетом у складу са пореским прописима – чл. 21г Закона о порезу и чл. 45б Закона о доприносима	207
6.1	Износ пореских олакшица	208
6.2	Обавештавање о заснивању радног односа са инвалидним лицем.....	208
6.3	Обрачун зараде за лице са инвалидитетом и попуњавање обрасца ППП-ПД	208
6.4	Остале одредбе.....	209
7	Ослобађање од плаћања пореских обавеза на зараде новозапослених лица до 31. децембра 2024. године – чл. 21з Закона о порезу и чл. 45ж Закона о доприносима	209
7.1	Износ пореских олакшица	209
7.2	Обрачун зараде за новозапослено лице.....	210
7.3	Остале одредбе.....	210

САДРЖАЈ

8 Ослобађање од плаћања пореских обавеза на зараде лица која обављају послове истраживања и развоја код послодаваца – чл. 21 и Закона о порезу и чл. 45з Закона о доприносима.....	210
8.1 Износ пореских олакшица	211
8.2 Остале одредбе.....	211
Продужетак периода примене олакшице за запошљавање квалификованих новозапослених лица.....	212
1 Послодавац који има право на продужетак коришћења олакшице.....	213
2 Квалификовано новозапослено лице	214
3 Услов за остваривање олакшице и губитак права на олакшице	215
4 Висина ослобођења	215
Утврђивање висине накнаде члановима надзорних одбора јавних предузећа у 2022. години	218
1 Висина накнаде председника и чланова надзорног одбора јавних предузећа.....	218
2 Порески третман накнаде члановима надзорног одбора.....	219
Утврђивање обавезе пореза и доприноса на приходе радника на интернету – фриленсера у 2022. години	221
1 Важеће законске одредбе.....	221
2 Обрачун пореских обавеза на приходе фриленсера.....	223
3 Права фриленсера по основу плаћених доприноса	224
4 Начин плаћања пореских обавеза утврђених решењем пореског органа	224

БУЏЕТСКИ КОРИСНИЦИ

Осврт на измене и допуне Закона о буџетском систему	225
1 Измене Закона у одређеним ставовима чланова досадашњег закона	225
Коментар Закона о буџетској инспекцији.....	227
Састављање и подношење периодичног извештаја о извршењу буџета / финансијског плана за период јануар–децембар 2021. године	234
1 Тромесечно периодично извештавање са прописаним роковима.....	234
2 Обрасци за састављање периодичних извештаја	235
2.1 Начин попуњавања обрасца 5	235
2.2 Консолидовани периодични извештај	236
2.3 Образложење одступања између одобрених средстава и извршења.....	237
2.4 Начин подношења финансијских извештаја	237

СТАТИСТИКА

Календар пореских и других обавеза за јануар 2022. године	238
Актуелни статистички подаци на дан 24. 12. 2021. године.....	243
1 Просечна месечна зарада по запосленом	243
2 Доприноси за социјално осигурање.....	243
2.1 Стопе доприноса	243
2.2 Најнижа месечна основица за обрачун доприноса	243
2.3 Највиша основица за обрачун доприноса.....	243
3 Минимална зарада	243
4 Износ учешћа у финансирању зарада особа са инвалидитетом.....	243
5 Индекс потрошачких цена	244
6 Законске камате	244
6.1 Годишња камата за неблаговремено плаћене јавне приходе	244
6.2 Годишња законска затезна камата	244
7 Накнаде трошкова и друга примања запослених.....	245

Измене и допуне Закона о електронском фактурисању

Као што смо и обавестили претплатнике путем мејл-сервиса, на седници Народне скупштине, одржаној 21. децембра 2022. године, усвојене су измене и допуне Закона о електронском фактурисању (даље: Закон).

Одлагање почетка примене Закона са 1. јануара на 1. мај 2022. године

Прва и најважнија измена је да се помера почетак примене Закона са 1. јануара 2022. на 1. мај 2022. године. Значи, први датум када Закон почиње да се примењује неће бити 1. јануар, већ 1. мај 2022. године. Остала два датума за примену – 1. јул 2022. и 1. јануар 2023. остају непромењени.

Од:	Субјект јавног сектора	Субјект приватног сектора, односно обвезник ПДВ-а
1. јануара 2022. године	издаје електронску фактуру другом субјекту јавног сектора	издаје електронску фактуру субјекту јавног сектора
1. маја 2022. године	прима и чува електронску фактуру	
	електронски евидентира обрачун ПДВ-а (у ситуацијама када за то има обавезу)	
1. јула 2022. године	издаје електронску фактуру субјекту приватног сектора	прима и чува електронску фактуру издату од стране субјекта јавног сектора
		прима и чува електронску фактуру издату од стране субјекта приватног сектора (који је раније, тј. пре 1. јануара 2023. године прешао на издавање електронских фактура преко СЕФ-а)
1. јануара 2023. године	/	издаје електронску фактуру субјекту приватног сектора
		електронски евидентира обрачун ПДВ-а (у ситуацијама када за то има обавезу), осим трансакција у којима је једна од страна субјект јавног сектора

1 Продужење регистрације фактура у Централном регистру фактура до 30. априла 2022. године

Измењене су одредбе члана 23. Закона тако да одредбе Закона о роковима измирења новчаних обавеза у комерцијалним трансакцијама које се односе на Централни регистар фактура и обавезу регистрације фактуре у комерцијалним трансакцијама у којима је субјект јавног сектора дужник у Централном регистру фактура престају да важе 30. априла 2022. године (уместо 31. децембра 2021. године, како је иницијално прописано).

До наведеног датума (30. априла 2022. године) наставиће се са регистрацијом фактура у Централном регистру фактура на начин на који се то обављало и до сада.

Након тог датума електронско достављање вршиће се искључиво преко система електронских фактура, док ће база података из ЦРФ бити пренета у систем за слање и примање електронских фактура и функционисаће у његовој позадини као посебан сегмент (Централном регистру фактура више се неће приступати директно).

Остали делови и одредбе Закона о роковима измирења новчаних обавеза у комерцијалним трансакцијама, осим оних које се односе на ЦРФ (као што су нпр. рокови за измирење обавеза у комерцијалним трансакцијама), настављају и даље да важе.

2 Листа корисника система електронских фактура

Следећа битна новина је да се, додавањем новог става у члан 5. Закона, уводи листа корисника система електронских фактура која ће на систему електронских фактура бити јавно доступна и помоћу које ће корисници моћи да идентификују друге субјекте који су у поменутом систему. Листа корисника система електронских фактура је јавна листа која садржи пореске идентификационе бројеве субјеката јавног сектора, субјеката приватног

Измене и допуне Правилника о порезу на додату вредност

У „Службеном гласнику РС” бр. 127/2021 од 24. децембра 2021. године објављен је Правилник о изменама и допунама Правилника о порезу на додату вредност, који ступа на снагу наредног дана од дана објављивања, што је 25. децембар 2021. године.

Измене и допуне Правилника о ПДВ-у извршене су углавном са циљем усаглашавања правила издавања ПДВ рачуна са прописима из области фискализације и електронског фактурисања. Осим тога, прописан је и нови обавезан елемент авансног рачуна – датум пријема аванса.

Дакле, с циљем усаглашавања правила издавања рачуна са прописима из области фискализације и електронског фактурисања прописује се:

- опште правило да се фискални рачун који обавезник издаје у складу прописима о фискализацији сматра рачуном у смислу Закона о ПДВ-у – нови став 4. члана 198. Правилника о ПДВ-у;
- да фискални рачун који се издаје у складу са законом којим се уређује фискализација, а садржи податак о ПИБ-у примаоца фискалног рачуна, не мора да садржи остале податке из члана 42. став 4. Закона и овог правилника, који нису обавезни подаци у складу са прописима којима се уређује фискализација – нови члан 180а Правилника о ПДВ-у;
- изузетак када се фискални рачун у складу са прописима о фискализацији не сматра рачуном у смислу Закона о ПДВ-у – нови став 5. члана 198. Правилника о ПДВ-у;
- садржина рачуна који обавезник издаје по сопственом опредељењу, поред фискалног рачуна – нови ставови 6. и 7. члана 198. Правилника о ПДВ-у;
- да податак о месту издавања рачуна није обавезан елемент рачуна који се издаје као електронска фактура – члан 180б Правилника о ПДВ-у.

Значи, прописана су два нова члана Правилника о ПДВ-у, и то чланови 180а и 180б, који гласе:

„Члан 180а

Фискални рачун који се издаје у складу са законом којим се уређује фискализација, а који садржи

податак о ПИБ-у примаоца фискалног рачуна, не мора да садржи остале податке из члана 42. став 4. Закона и овог правилника, који нису обавезни подаци у складу са прописима којима се уређује фискализација.

Члан 180б

Рачун који се издаје у складу са законом којим се уређује електронско фактурисање не мора да садржи податак о месту издавања електронске фактуре.”

У члан 198. додати су ст. 4–7, који гласе:

„Фискални рачун који издаје обавезник ПДВ који евидентира промет добара и услуга преко електронског фискалног уређаја, у складу са законом којим се уређује фискализација, **сматра се рачуном у смислу Закона.**

Изузетно од става 4. овог члана, ако је за промет добара и услуга, за који се издаје фискални рачун у складу са законом којим се уређује фискализација, **извршено авансно плаћање:**

1) у потпуности, тај фискални рачун не сматра се рачуном у смислу Закона;

2) делимично, тај фискални рачун не сматра се рачуном у смислу Закона у делу плаћеног аванса.

Ако је за промет добара и услуга издат фискални рачун у складу са законом којим се уређује фискализација, обавезник ПДВ може да изда и рачун у којем не исказује податке из члана 42. став 4. т. 6)–10) Закона, већ искључиво податак о укупном износу накнаде за тај промет.

Рачун из става 6. овог члана садржи и податак о броју фискалног рачуна.”

Са циљем усаглашавања правила издавања рачуна са прописима из области фискализације допуњена су још два члана Правилника о ПДВ-у – члан 84, који се односи на повраћај ПДВ-а путнику, као и члан 275, који се односи на рефакцију ПДВ-а дипломатским и конзуларним представништвима и међународним организацијама. Дакле, у складу са измењеним ставом 2. члана 84. Правилника о ПДВ-у, рачуном који продавац издаје путнику за испоручена добра сматра се документ издат у складу са Законом, као и фискални исечак, односно фискални рачун издат у складу са законом којим се уређују фискалне касе, **односно фискални рачун**

Састављање и достављање финансијских извештаја за 2021. годину

Увод

Састављање и достављање финансијских извештаја за 2021. годину врши се у складу са одредбама:

- Закона о рачуноводству („Сл. гласник РС” бр. 73/2019 и 44/2021 – други пропис – даље: **Закон**),
- Правилника о условима и начину јавног објављивања финансијских извештаја и вођењу Регистра финансијских извештаја („Сл. гласник РС” бр. 142/2020 – даље: **Правилник**) и
- Правилник о садржини и форми образаца финансијских извештаја и садржини и форми обрасца Статистичког извештаја за привредна друштва, задруге и предузетнике („Сл. гласник РС” бр. 89/2020 – даље: **Правилник о форми финансијских извештаја**).

1 Обвезници састављања финансијских извештаја

Полазећи од одредби члана 4. Закона обвезници састављања и јавног објављивања годишњих финансијских извештаја су:

1) правна лица:

- привредна друштва,
 - Народна банка Србије,
 - банке, платне институције, институције електронског новца,
 - друштва за осигурање и друштва за реосигурање,
 - даваоци финансијског лизинга,
 - пензијски фондови и друштва за управљање добровољним пензијским фондовима,
 - инвестициони фондови и друштва за управљање инвестиционим фондовима,
 - берзе и брокерско-дилерска друштва,
 - Централни регистар, депо и клиринг хартија од вредности,
 - факторинг друштва,
 - задруге,
 - установе које обављају делатност ради стицања добити,
 - правна лица која у складу са посебним прописима примењују одредбе наведеног закона;
- 2) друга правна лица** – правна лица чије се пословање делом финансира из јавних прихода или других наменских извора, а делом или у целини

оствареним приходима на тржишту или по основу учлањења, при чему се иста не оснивају ради стицања добити, и то:

- политичке организације,
- синдикалне организације са својством правног лица,
- фондације и задужбине,
- удружења,
- коморе,
- цркве и верске заједнице у делу обављања привредне или друге делатности у складу са прописима којима је уређено обављање тих делатности, и
- друге организације организоване по основу учлањења;

3) предузетници, који пословне књиге воде по систему двојног књиговодства;

4) правна лица и други облици организовања које је правно лице основало у иностранству, ако за њих прописима тих држава није утврђена обавеза вођења пословних књига и састављања финансијских извештаја;

5) огранци и други организациони делови правних лица са седиштем у иностранству који обављају привредну делатност у Републици Србији, ако посебним прописима није друкчије уређено;

6) стечајна маса стечајног дужника над којом се наставља поступак стечаја у случају обуставе или закључења тог поступка над стечајним дужником, у смислу закона којим се уређује стечај.

У складу са чланом 1. став 3. Правилника о форми финансијских извештаја, предузетници који пословне књиге воде по систему двојног књиговодства дужни су да о томе обавесте Агенцију у писаној форми **најкасније шездесет дана пре рока за састављање финансијских извештаја**, а предузетник који је престао да води двојно књиговодство дужан је да у року од шездесет дана о томе обавести Агенцију. Значи, предузетници који су започели вођење пословних књига по систему двојног књиговодства у 2021. години (основани су у 2021. години или су прешли са паушалног опорезивања на „вођење књига”) дужни су да о томе обавесте Агенцију до краја 2021. године. Они који то нису учинили

Разврставање правних лица и предузетника према величини

Увод

Обим редовних годишњих финансијских извештаја за 2021. годину одређује се на основу разврставања које је извршено на основу податка из редовних годишњих финансијских извештаја за 2020. годину. На основу податка из финансијских извештаја за 2021. годину правна лица и предузетници разврставају се у микро, мала, средња или велика, при чему утврђену величину користе за наредну 2022. годину.

1 Критеријуми за разврставање правних лица и предузетника

У складу са чланом 6. Закона о рачуноводству („Сл. гласник РС” бр. 73/2019 и 44/2021 – други пропис – даље: **Закон**) правна лица и предузетници разврставају се на микро, мала, средња и велика правна лица у зависности од:

- просечног броја запослених,
 - пословног прихода у пословној години и
 - вредности укупне активе,
- утврђених на дан састављања редовног годишњег финансијског извештаја у пословној години.

КРИТЕРИЈУМИ	МИКРО (ако не прелазе 2 од 3 критеријума)	МАЛА (ако не прелазе 2 од 3 критеријума)	СРЕДЊА (ако не прелазе 2 од 3 критеријума)	ВЕЛИКА (ако прелазе 2 од 3 критеријума)
Просечан број запослених	≤ 10	> 10 ≤ 50	> 50 ≤ 250	> 250
Пословни приход	≤ 700.000 ЕУР	> 700.000 ≤ 8.000.000 ЕУР	> 8.000.000 ≤ 40.000.000 ЕУР	> 40.000.000 ЕУР
Укупна актива	≤ 350.000 ЕУР	> 350.000 ≤ 4.000.000 ЕУР	> 4.000.000 ≤ 20.000.000 ЕУР	> 20.000.000 ЕУР

Правно лице, односно предузетник самостално се разврстава на основу података из финансијских извештаја за 2021. годину, унетих у Посебан информациони систем Агенције, при чему утврђену величину користи за наредну 2022. годину.

Величину утврђену на основу података из редовног годишњег финансијског извештаја за 2021. годину, у којој су основани, и броја месеци пословања новооснована правна лица, односно предузетници користе за текућу 2021. годину и наредну 2022. годину.

Разврставање се врши применом Посебног информационог система, на основу података које унесе правно лице – обвезник разврставања.

Потребно је напоменути да је за правна лица, односно предузетнике којима Агенција није верификовала величину утврђену на основу финансијских извештаја за 2020. годину (зато што нису предали финансијски извештај за 2020. годину, финансијски извештај за 2020. годину није уписан у Регистар финансијских извештаја услед утврђених недостатака и сл.) неопходно да та правна лица, односно предузетници утврде величину којом би се определиле обавезе у вези са састављањем

и достављањем финансијских извештаја за 2021. годину.

У зависности од просечног броја запослених, пословног прихода и вредности укупне активе утврђене на дан састављања редовног годишњег финансијског извештаја за 2020. годину наведена правна лица, односно предузетници разврставају се на микро, мала, средња и велика правна лица. **Без утврђене величине, претходно наведеним правним лицима неће бити омогућено да доставе финансијске извештаје за 2021. годину.**

Обвезник који има пословну годину једнаку календарској за утврђивање граничних вредности примењује званични средњи курс динара на **31. 12. 2021. године**. Обвезник који има пословну годину различиту од календарске за утврђивање граничних вредности примењује званичан средњи курс динара који утврђује Народна банка Србије, а важи последњег дана пословне године која је различита од календарске, за коју се саставља редовни годишњи финансијски извештај. За поређење са граничним вредностима користе се подаци са одређених позиција из образаца биланса стања и биланса успеха, као и подаци о просечном броју

2 Разврставање група правних лица

Чланом 7. Закона прописано је и разврставање правних лица у групе (састоје се од матичног

правног лица и зависних правних лица), на мале, средње и велике, у складу са прописаним критеријумима:

КРИТЕРИЈУМИ	МАЛЕ ГРУПЕ (ако не прелазе 2 од 3 критеријума)	СРЕДЊЕ ГРУПЕ (ако не прелазе 2 од 3 критеријума)	ВЕЛИКЕ ГРУПЕ (ако прелазе 2 од 3 критеријума)
Просечан број запослених	≤ 50	> 50 ≤ 250	> 250
Пословни приход	≤ 8.000.000 ЕУР	> 8.000.000 ≤ 40.000.000 ЕУР	> 40.000.000 ЕУР
Укупна актива	≤ 4.000.000 ЕУР	> 4.000.000 ≤ 20.000.000 ЕУР	> 20.000.000 ЕУР

Напомињемо да се пословни приход и вредност укупне aktive на дан биланса стања групе утврђују на консолидованој основи. Дакле:

- сабира се пословни приход матичног и зависних правних лица, па се из добијеног збира искључују интерни приходи, добици и губици настали унутар групе;
- сабира се укупна актива матичног и зависних правних лица на дан биланса, па се из добијеног збира искључује вредност учешћа матичног у зависним правним лицима, као што су интерна потраживања, интерни финансијски пласмани и интерни добици (губици) садржани у интерним залихама и сталној имовини.

Група правних лица разврстава се у малу, средњу или велику групу ако испуњава најмање два од три наведена критеријума. Ако група задовољава најмање два од три критеријума за добијање ознаке микро, разврстава се у малу групу правних лица. Обвезник који не испуњава два од три критеријума за разврставање, већ има различите показатеље по сваком од критеријума, разврстава се према следећем:

- у малу групу правних лица разврстава се и група која утврди комбинацију показатеља: велико–мало–микро или средње–мало–микро;

- у средњу групу правних лица разврстава се и група која утврди комбинацију показатеља: велико–средње–мало или велико–средње–микро.

За прерачунавање девизних износа у динарску противвредност примењује се званичан средњи курс динара који утврђује НБС, а важи на датум биланса консолидованог годишњег финансијског извештаја.

Закључак

С обзиром на то да се годишњи финансијски извештаји достављају електронским путем, коришћењем Посебног информационог система Агенције, обвезници неће морати самостално да израчунавају параметре за разврставање јер ће то урадити систем. Једина обавеза обвезника биће да на одговарајућем месту у захтеву за јавно објављивање годишњег финансијског извештаја упишу величину у коју су разврстани. Овај чланак и овај број часописа припремљени су за објављивање пре 31. децембра 2021. године, па због тога нисмо исказали прерачунате граничне вредности за разврставање у динарску противвредност.

Агенција за привредне регистре на службеној страници, у оквиру Регистра финансијских извештаја, у јануару месецу објављује „Упутства за достављање финансијских извештаја”, у којима су на располагању правила рачунске и логичке контроле финансијских извештаја, врсте извештаја за дату годину и њихова садржина, разврставање правних лица и предузетника и група правних лица, замена јавно објављених финансијских извештаја и документације, видео и корисничка упутства за састављање и достављање извештаја, као и преглед рокова за достављање финансијских извештаја.

ЈЕСТЕ ЛИ СЕ ВЕЋ ПРЕТПЛАТИЛИ НА ЧАСОПИС
„ПОСЛОВНИ САВЕТНИК” ЗА 2022. ГОДИНУ?

011/ 2836-820, 2836-821, 2836-822
office@ingpro.rs

Утврђивање резултата пословања за 2021. годину

Резултат пословања правних лица, односно предузетника утврђује се после спроведених књижења свих пословних промена и обрачуна на крају пословне године. Наиме, на крају године, после књижења свих рачуна прихода и расхода, врши се затварање рачуна расхода и прихода, утврђивање резултата и састављање обрасца биланса успеха.

1 Пренос расхода и прихода и закључак рачуна

Књиговодствено евидентирање **преноса расхода**:

- дугује рачун: 599 – *Пренос расхода* (за збир свих расхода),
- потражују рачуни: групе од 50 до 59.

Књиговодствено евидентирање **закључивања рачуна расхода**:

- дугује рачун: 710 – *Рачун расхода и прихода*, односно 711 – *Добитак или губитак пословања које се обуставља*,
- потражује рачун: 599 – *Пренос расхода*.

Књиговодствено евидентирање **преноса прихода**:

- дугују рачуни: групе од 60 до 69,
- потражује рачун: 699 – *Пренос прихода* (за збир свих прихода).

Књиговодствено евидентирање **закључивања рачуна прихода**:

- дугује рачун: 699 – *Пренос прихода*,
- потражује рачун: 710 – *Рачун расхода и прихода*, односно 711 – *Добитак или губитак пословања које се обуставља*.

2 Закључак рачуна успеха и утврђивање укупног резултата

Стања са рачуна 710 односно 711 преносе се на рачун 712 ради утврђивања укупног резултата.

Књиговодствено евидентирање **преноса укупног резултата када су приходи већи од расхода (добитак)**:

- дугује рачун: 710 – *Рачун расхода и прихода*, односно 711 – *Добитак или губитак пословања које се обуставља*,

- потражује рачун: 712 – *Пренос укупног резултата*.

Затим, пренос укупног резултата (добитка):

- дугује рачун: 712 – *Пренос укупног резултата*,
- потражује рачун: 720 – *Добитак или губитак*.

Потражни салдо на рачуну 720 представља добитак пре опорезивања и исказује се у обрасцу „Биланс успеха” на АОП 1049.

Књиговодствено евидентирање **преноса укупног резултата када су расходи већи од прихода (губитак)**:

- дугује рачун: 712 – *Пренос укупног резултата*,
- потражује рачун: 710 – *Рачун расхода и прихода*, односно 711 – *Добитак или губитак пословања које се обуставља*.

Пренос укупног резултата (губитка):

- дугује рачун: 720 – *Добитак или губитак*,
- потражује рачун: 712 – *Пренос укупног резултата*.

Дуговни салдо на рачуну 720 представља губитак пре опорезивања и исказује се у обрасцу „Биланс успеха” на АОП 1050.

3 Утврђивање нето добитка или нето губитка

Нето добит у билансу успеха по билансној шеми јесте рачуноводствени добитак пре опорезивања, умањен за текући порез на добит, коригован за одложене пореске расходе и одложене пореске приходе и умањен за исплаћена лична примања послодавца (исплаћене међудивиденде и друга узимања послодавца из имовине друштва).

3.1 Утврђивање обавезе за порез на добит

Пре утврђивања нето добитка или губитка треба утврдити износ обавезе за порез на добит. Порески обвезник током године плаћа порез на добит у виду месечних аконтација до 15. у месецу

ФИНАНСИЈСКИ ИЗВЕШТАЈИ

Ред. бр.	Рачун	Опис	Дуг.	Потр.
1.	599	Пренос расхода	11.000.000	
	50 до 59	Расходи		11.000.000
- за закључак рачуна расхода				
2.	60 до 69	Приходи	13.000.000	
	699	Пренос прихода		13.000.000
- за закључак рачуна прихода				
3.	699	Пренос прихода	13.000.000	
	599	Пренос расхода		11.000.000
	710	Расходи и приходи		2.000.000
- за пренос прихода и расхода				
4.	710	Расходи и приходи	2.000.000	
	712	Пренос укупног резултата		2.000.000
- за пренос укупног резултата пре одређивања				
5.	712	Пренос укупног резултата	2.000.000	
	720	Добитак или губитак		2.000.000
- за утврђени добитак пре одређивања				
6.	721	Порески расход периода	300.000	
	481	Обавезе за порез из резултата		300.000
- за обрачунаји порез на добит				
7.	720	Добитак или губитак	2.000.000	
	721	Порески расход периода		300.000
	723	Лична примања послодавца		600.000
	724	Пренос добитка или губитка		1.100.000
- за пренос нешто добић				
8.	724	Пренос добитка или губитка	1.100.000	
	341	Нераспоређени добитак текуће године		1.100.000
- за утврђену нешто добић текуће године				

Пример: Закључак рачуна и утврђивање резултата текуће године када друштво послује са губитком

На основу претпостављених података о приходима (3.000.000 динара) и расходима (5.000.000 динара) извршен је закључак рачуна успеха и утврђен резултат текуће године. У конкретном случају привредно друштво нема обавезу за порез на добит, а претпоставка је да није признало одложени порез.

Ред. бр.	Рачун	Опис	Дуг.	Потр.
1.	599	Пренос расхода	5.000.000	
	50 до 59	Расходи		5.000.000
- за закључак рачуна расхода				
2.	60 до 69	Приходи	3.000.000	
	699	Пренос прихода		3.000.000
- за закључак рачуна прихода				
3.	699	Пренос прихода	3.000.000	
	599	Пренос расхода		5.000.000
	710	Расходи и приходи	2.000.000	
- за пренос прихода и расхода				
4.	712	Пренос укупног резултата	2.000.000	
	710	Расходи и приходи		2.000.000
- за пренос укупног резултата пре одређивања				

Ред. бр.	Рачун	Опис	Дуг.	Потр.
5.	720	Добитак или губитак	2.000.000	
	712	Пренос укупног резултата		2.000.000
- за утврђени губитак				
6.	724	Пренос добитка или губитка	2.000.000	
	720	Добитак или губитак		2.000.000
- за утврђени нешто губитак				
7.	351	Губитак текуће године	2.000.000	
	724	Пренос добитка или губитка		2.000.000
- за пренос губитка				

Пример: Закључак рачуна и утврђивање резултата текуће године када друштво послује са губитком и утврђеном обавезом за порез на добит

И у случају да привредно друштво послује с губитком, у пореској пријави може да утврди обавезу за порез на добит, што може да се догоди уколико се неки расход не признаје у пореском билансу.

Привредно друштво је у 2021. години остварило 3.000.000 прихода и 3.500.000 динара укупних расхода. Од тога, 800.000 динара расхода није признато у пореском билансу, па је утврђена основица за обрачун пореза на добит од 300.000 динара, односно утврђена је обавеза за порез на добит у износу од 45.000 динара.

Ред. бр.	Рачун	Опис	Дуг.	Потр.
1.	599	Пренос расхода	3.500.000	
	50 до 59	Расходи		3.500.000
- за закључак рачуна расхода				
2.	60 до 69	Приходи	3.000.000	
	699	Пренос прихода		3.000.000
- за закључак рачуна прихода				
3.	699	Пренос прихода	3.000.000	
	599	Пренос расхода		3.500.000
	710	Расходи и приходи	500.000	
- за пренос прихода и расхода				
4.	712	Пренос укупног резултата	500.000	
	710	Расходи и приходи		500.000
- за пренос укупног резултата пре одређивања				
5.	720	Добитак или губитак	500.000	
	712	Пренос укупног резултата		500.000
- за утврђени губитак				
6.	721	Порески расход периода	45.000	
	481	Обавеза за порез из резултата		45.000
- обрачунаји порез на добит				
7.	724	Пренос добитка или губитка	545.000	
	720	Добитак или губитак		500.000
	721	Порески расход периода		45.000
- за пренос резултата				
8.	351	Губитак текуће године	545.000	
	724	Пренос добитка или губитка		545.000
- за утврђени губитак				

Састављање биланса стања за 2021. годину

Увод

На опште одредбе у вези са састављањем, достављањем и објављивањем финансијских извештаја за 2021. годину указано је у претходним текстовима у овом броју часописа.

Финансијски извештаји за 2021. годину састављају се на начин прописан Правилником о садржини и форми образаца финансијских извештаја и садржини и форми обрасца Статистичког извештаја за привредна друштва, задруге и предузетнике („Сл. гласник РС” бр. 89/2020 – даље: **Правилник**).

Такође, садржина група рачуна и самих рачуна у обрасцима финансијских извештаја одређује се на основу Правилника о контном оквиру и садржини рачуна у Контном оквиру за привредна друштва, задруге и предузетнике („Сл. гласник РС” бр. 89/2020 – даље: нови Правилник о контном оквиру).

Општа правила за састављање финансијских извештаја:

- У заглавља образаца финансијских извештаја потребно је унети основне податке о правном лицу, односно предузетнику, који се односе на назив, седиште, шифру делатности, матични број и ПИБ.
- Подаци се исказују у обрасцима у хиљадама динара.
- У колону „Претходна година” у свим обрасцима редовних финансијских извештаја за извештајну, у овом случају 2021. годину, уносе се упоредни подаци, односно подаци за 2020. годину.
- Правно лице, односно предузетник који је у току пословне године имао статусну промену или је над њим покренут поступак стечаја или ликвидације у колону финансијских извештаја која се односи на текућу годину уноси податке за цео период обједињено, у нето износу, и то после пребијања резултата пре и после промене, а на обрасцима ставља назнаку „статусна промена”, „стечај” или „ликвидација”. Уколико је статусном променом настало ново правно лице, оно попуњава обрасце финансијских извештаја као новоосновани обвезник, а на саме обрасце ставља назнаку „ново оснивање”.

■ Правно лице које је основано у току извештајне године не приказује стање на 1. јануар извештајне године, као ни пословање у претходној години и на свим обрасцима финансијских извештаја ставља назнаку „новоосновани”. Исто се односи и на предузетнике који су у току извештајне године почели да воде пословне књиге по систему двојног књиговодства.

1 Попуњавање колона обрасца

Биланс стања састављају сви обвезници Закона о рачуноводству. Тај извештај саставља се након утврђивања финансијског резултата текуће године.

Чланом 6. Правилника прописано је да у обрасцу биланса стања правно лице, односно предузетник исказује податке у колонама од 5 до 7, на свим позицијама означеним словним ознакама, римским и арапским бројевима према садржини група рачуна и рачуна означених у колони 1 тог обрасца.

Изузетно, микро правна лица, као и предузетници који су разврстани у категорију микро правних лица, који за признавање, вредновање, презентацију и обелодањивање позиција у финансијским извештајима **примењују Правилник о начину признавања, вредновања, презентације и обелодањивања позиција у појединачним финансијским извештајима микро и других правних лица** (даље: Правилник за микро и друга правна лица), у обрасцу „Биланс стања” **исказују скраћени обим података само на позицијама које су означене словним ознакама и римским бројевима.**

С обзиром на то да је Законом о рачуноводству дозвољено и наведеним лицима да примене „виши” рачуноводствени оквир за признавање позиција (МСФИ за МСП или пуне стандарде), потребно је нагласити да само правна лица, односно предузетници који су разврстани као микро правна лица и који примењују Правилник за микро и друга правна лица у обрасцу „Биланс стања” исказују скраћени обим података, и то само на позицијама које су означене словним ознакама и римским бројевима.

С обзиром на то да у новом контном оквиру нису предвиђени засебни рачуни за дугорочна и краткорочна пасивна разграничења, ради лакше припреме података за унос у образац потребно је аналитички разрадити следеће рачуне **тако да се раздвоје дугорочне од краткорочних ставки:**

- 490 – Унајред обрачунајти трошкови,
- 491 – Унајред најлађени приходи,
- 494 – Разграничени зависни трошкови набавке,
- 495 – Одложени приходи и примљене донације,
- 496 – Разграничени приходи по основу појтраживања,
- 499 – Остала пасивна временска разграничења.

Ова напомена односи се на све обвезнике.

АОП 0455 – Губитак изнад висине капитала

Губитак изнад висине капитала исказује се под АОП 0455 на крају пасиве и одузима се од укупне пасиве.

Наиме, износ губитка до висине капитала исказује се под АОП 0412, док се износ губитка који прелази висину капитала исказује посебно под АОП 0455.

АОП 0457 – Ванбилансна пасива

Ванбилансна пасива која се, у складу са Правилником о Контном оквиру, признаје на терет рачуна групе 89, уноси се у ред предвиђен за АОП 0457.

Редакција

Састављање биланса успеха за 2021. годину

Увод

На опште одредбе у вези са састављањем, достављањем и објављивањем финансијских извештаја за 2021. годину указано је у претходним текстовима у овом броју часописа.

Финансијски извештаји за 2021. годину састављају се на начин прописан Правилником о садржини и форми образаца финансијских извештаја и садржини и форми обрасца Статистичког извештаја за привредна друштва, задруге и предузетнике („Сл. гласник РС” бр. 89/2020 – даље: **Правилник**).

Такође, садржина група рачуна и самих рачуна у обрасцима финансијских извештаја одређује се на основу Правилника о контном оквиру и садржини рачуна у Контном оквиру за привредна друштва, задруге и предузетнике („Сл. гласник РС” бр. 89/2020 – даље: нови Правилник о контном оквиру).

Општа правила за састављање финансијских извештаја:

- У заглавља образаца финансијских извештаја потребно је унети основне податке о правном лицу, односно предузетнику, који се односе на назив, седиште, шифру делатности, матични број и ПИБ.

- Подаци се исказују у обрасцима у хиљадама динара.

- У колону „Претходна година” у свим обрасцима редовних финансијских извештаја за извештајну, у овом случају 2021. годину, уносе се упоредни подаци, односно подаци за 2020. годину.

- Правно лице, односно предузетник који је у току пословне године имао статусну промену или је над њим покренут поступак стечаја или ликвидације у колону финансијских извештаја која се односи на текућу годину уноси податке за цео период обједињено, у нето износу, и то после пребијања резултата пре и после промене, а на обрасцима ставља назнаку „статусна промена”, „стечај” или „ликвидација”. Уколико је статусном променом настало ново правно лице, оно попуњава обрасце финансијских извештаја као новоосновани обвезник, а на саме обрасце ставља назнаку „ново оснивање”.

- Правно лице које је основано у току извештајне године не приказује стање на 1. јануар извештајне године, као ни пословање у претходној години и на свим обрасцима финансијских извештаја ставља назнаку „новоосновани”. Исто се односи и на предузетнике који су у току извештајне године почели да воде пословне књиге по систему двојног књиговодства.

Дакле, разлика између салда групе рачуна 59 и салда групе рачуна 69 уноси се под ознакама АОП 1047 или 1048, у зависности од тога да ли је у питању позитивна или негативна разлика, односно нето добитак или нето губитак.

АОП 1049 – П. Добитак пре опорезивања и АОП 1050 – Р. Губитак пре опорезивања

■ АОП 1049 и 1050 приказују добитак и губитак периода пре опорезивања.

С. Порез на добитак

АОП 1051 – I. Порески расход њериода

■ Под АОП 1060 уноси се износ евидентиран на рачуну 721 – *Порески расход њериода*, односно износ пореза на добит извештајне године, утврђен на основу пореских прописа.

АОП 1052 – II. Одложени њорески расходи њериода и АОП 1053 – III. Одложени њорески њприходи њериода

У погледу АОП који се односе на одложене пореске расходе односно приходе периода измењен је само опис рачуна који се на њима обухвата:

Група рачуна, рачун	ПОЗИЦИЈА	АОП
	С. ПОРЕЗ НА ДОБИТАК	
721	I. Порески расход периода	1051
722 дуг. салдо	II. Одложени порески расходи периода	1052
722 потр. салдо	III. Одложени порески приходи периода	1053

АОП 1052 и 1053 попуњавају правна лица, односно предузетници који примењују пуне МСФИ или МСФИ за МСП, код којих је износ

одложених пореза на крају године материјално значајан, уз додатни услов у вези са одложеним пореским приходима – да је руководство проценило да ће те износе у будућности моћи да користи за умањење опорезиве добити. Правна лица, односно предузетници који примењују Правилник за микро и друга правна лица немају обавезу обрачуна одложених пореза, а тиме ни попуњавања наведених позиција Биланса успеха.

АОП 1054 – Т. Исплаћена лична примања послодавца

АОП 1054 приказује износ исплаћених личних примања послодавца, **прокњижених на терет рачуна 723.**

АОП 1057 – АОП 1062

■ Под АОП 1057 Биланса успеха уноси се део нето добитка који припада учешћима без права контроле, а под АОП 1058 део нето добитка који припада матичном правном лицу.

■ Под АОП 1059 приказује се износ дела нето губитка који припада учешћима без права контроле, а под АОП 1060 износ дела нето губитка који припада матичном правном лицу.

■ Под ознаком АОП 1061 уноси се износ основне зараде по акцији, утврђен у складу са МРС 33 – *Зарада њо акцији.*

■ Под ознаком АОП 1062 уноси се износ умањене (разводњене) зараде по акцији, утврђен у складу са МРС 33.

Обавезу исказивања зараде по акцији у билансу успеха имају само јавна (акционарска) друштва.

ПС

Електронски часојис ПОСЛОВНИ САВЕТНИК

Часојис „ПОСЛОВНИ САВЕТНИК“ представља издање са стручним ауторским текстовима из области рачуноводства, пореза, буџетског рачуноводства, зарада, плата и других личних примања и пословних финансија. Намењен је, пре свега, финансијским и рачуноводственим службама у јавном и приватном сектору, рачуноводственим агенцијама и сл.

Од рубрика у часојису издавајмо: Рачуноводство, Порези, Буџетски корисници, Зараде, плате и друга примања, Радни односи, Пословне финансије, Статистика и остале области.

Тренутно се у издању налази преко 1.200 чланака, при чему у току године излази 12 бројева.

Чланци из свих досадашњих бројева доступни су у е-часојису, с тим што им се приступа у оквиру издања Прописи.нет, а повезани су са релевантним прописима.

За њрећѡлашју и грује информације ѡишише нам на: office@ingpro.rs или нас ѡзовише на: 011/2836-820, 2836-821, 2836-822.

Састављање извештаја о осталом резултату за 2021. годину

Увод

На опште одредбе у вези са састављањем, достављањем и објављивањем финансијских извештаја за 2021. годину указано је у претходним текстовима у овом броју часописа.

Финансијски извештаји за 2021. годину састављају се на начин прописан Правилником о садржини и форми образаца финансијских извештаја и садржини и форми обрасца Статистичког извештаја за привредна друштва, задруге и предузетнике („Сл. гласник РС” бр. 89/2020 – даље: **Правилник**).

Такође, садржина група рачуна и самих рачуна у обрасцима финансијских извештаја одређује се на основу Правилника о контном оквиру и садржини рачуна у Контном оквиру за привредна друштва, задруге и предузетнике („Сл. гласник РС” бр. 89/2020 – даље: нови Правилник о контном оквиру).

Општа правила за састављање финансијских извештаја:

- У заглавља образаца финансијских извештаја потребно је унети основне податке о правном лицу, односно предузетнику, који се односе на назив, седиште, шифру делатности, матични број и ПИБ.
- Подаци се исказују у обрасцима у хиљадама динара.
- У колону „Претходна година” у свим обрасцима редовних финансијских извештаја за извештајну, у овом случају 2021. годину, уносе се упоредни подаци, односно подаци за 2020. годину.
- Правно лице, односно предузетник који је у току пословне године имао статусну промену или је над њим покренут поступак стечаја или ликвидације у колону финансијских извештаја која се односи на текућу годину уноси податке за цео период обједињено, у нето износу, и то после пребијања резултата пре и после промене, а на обрасцима ставља назнаку „статусна промена”, „стечај” или „ликвидација”. Уколико је статусном променом настало ново правно лице, оно попуњава обрасце финансијских

извештаја као новоосновани обвезник, а на саме обрасце ставља назнаку „ново оснивање”.

■ Правно лице које је основано у току извештајне године не приказује стање на 1. јануар извештајне године, као ни пословање у претходној години и на свим обрасцима финансијских извештаја ставља назнаку „новоосновани”. Исто се односи и на предузетнике који су у току извештајне године почели да воде пословне књиге по систему двојног књиговодства.

Правна лица укупан резултат пословања приказују у два посебна извештаја: у Билансу успеха и у Извештају о осталом резултату. Док образац „Биланс успеха” попуњавају сва правна лица, односно предузетници, образац „Извештај о осталом резултату” попуњавају у складу са чланом 29. став 5. Закона о рачуноводству:

- велика правна лица,
- средња правна лица,
- правна лица која имају обавезу састављања консолидованих годишњих финансијских извештаја (матична правна лица),
- јавна друштва, односно друштва која се припремају да постану јавна у складу са законом којим се уређује тржиште капитала, независно од величине.

Остали укупни резултат чине ставке прихода и расхода (укључујући и рекласификације услед кориговања) које нису признате у билансу успеха, како се захтева или дозвољава према другим МСФИ. Значи, компоненте укупног осталог резултата чине ставке које се, према захтевима појединих МСФИ, односно МСФИ за МСП, признају у оквиру капитала, а не у оквиру прихода и расхода у билансу успеха. С обзиром на то да је исказивање поменутих ставки углавном условљено примењеном рачуноводственом политиком, многи ентитети неће ни имати податке за исказивање на већини позиција у обрасцу извештаја о осталом резултату.

Основна сврха извештаја о осталом резултату је да се сагледа колики је укупан (свеобухватан) резултат у неком обрачунском периоду, тако што се у обзир узму не само основне ставке прихода и расхода већ и добици и губици по другом основу,

АОП 2001 – уз претпоставку да нема никаквих других прихода и расхода (ради јаснијег приказа примера) – приходи у 2021. износили су 30.000 динара, односно бруто добит је 30.000 динара. Текући порез од 15% износи 4.500 динара, чиме је нето добит 25.500 динара.

Осим што је неопходно да се посебна пажња обрати на третман одложеног и текућег пореза, у оваквим примерима рекласификације нерезализованих добитака или губитака у биланс успеха приликом продаје средства, унос износа на остале редне бројеве извештаја о осталом резултату ради се праћењем промена на контима 332 и 498:

- као добитак уноси се износ који је књижен потражно на рачуну 332 (исто се примењује и на 337);
- као губитак уноси се износ који је књижен дуговно на рачуну 332 (односно 337);
- као порез на АОП 2022 уноси се износ који је књижен дуговно на рачуну 498;
- потражна књижења на рачуну 498 уносе се на АОП 2021 као негативан порез.

С обзиром на то да рекласификација која је исказана у наведеном обрасцу није довољно уочљива, препоручљиво је да се у напоменама уз финансијске извештаје аналитички прикаже на којим је ставкама урађена рекласификација усклађивања.

Предузеће БОБ из претходног примера саставља напомене уз финансијске извештаје:

Ред. бр.	Опис	Укупно за период	2021.	2020.
Биланс успеха				
1.	Добитак од продаје акција	30.000	30.000	
2.	Порески расход (порез на добит)	4.500	4.500	
3.	Нето добитак (1 - 3)	25.500	25.500	
Остали резултат				
4.	Добитак од промене фер вредности у току године	10.000		10.000
5.	Губитак од промене фер вредности	0	0	0
5а	Рекласификација услед кориговања (губитак)	10.000	10.000	
6.	Порез на остали добитак/губитак	0	-1.500	1.500
7.	Нето остали добитак/губитак	0		
8.	Укупан збирни резултат (3 + 7)	25.500	17.000	8.500

334 – Добици или губици по основу прерачуна финансијских извештаја иностраног пословања

АОП 2011 и 2012 биће попуњени само када се саставља консолидовани финансијски извештај

о осталом резултату, с обзиром на то да се konto 334 употребљава за прерачун финансијских извештаја иностраног пословања приликом састављања консолидованих финансијских извештаја.

Дакле, приликом састављања извештаја о осталом резултату за годишње финансијске извештаје ова два АОП неће се попуњавати.

335 – Добици или губици од инструмената заштите нето улагања у инострано пословање

Добици од инструмената заштите нето улагања у инострано пословање уписују се на АОП 2013, а губици на АОП 2014.

336 – Добици или губици по основу инструмената заштите ризика (хедџинга) новчаног тока

Добици по основу инструмената заштите ризика новчаног тока уписују се на АОП 2015, а губици на АОП 2016.

III. и IV. Одложени порески расход и приход на остали свеобухватни добитак или губитак

Под ознаком АОП 2021 исказује се одложени порески расход обрачунат на остали свеобухватни добитак или губитак, док се под ознаком АОП 2022 исказује одложени порески приход обрачунат на остали свеобухватни добитак или губитак – на начин приказан у претходним примерима.

Г Укупан нето свеобухватни добитак или губитак

Нето свеобухватни добитак или губитак утврђује се као збир нето добитка (губитка) пренетог из биланса успеха и осталог свеобухватног резултата.

Подаци на АОП 2028 – Укупан нето свеобухватни добитак или губитак приписан матичном правном лицу и АОП 2029 – Укупан нето свеобухватни добитак или губитак приписан учесницима без права контроле не попуњавају се у појединачним финансијским извештајима, већ само у консолидованим финансијским извештајима.

Састављање извештаја о токовима готовине за 2021. годину

Увод

На опште одредбе у вези са састављањем, достављањем и објављивањем финансијских извештаја за 2021. годину указано је у претходним текстовима у овом броју часописа.

Финансијски извештаји за 2021. годину састављају се на начин прописан Правилником о садржини и форми образаца финансијских извештаја и садржини и форми обрасца Статистичког извештаја за привредна друштва, задруге и предузетнике („Сл. гласник РС” бр. 89/2020 – даље: Правилник).

Такође, садржина група рачуна и самих рачуна у обрасцима финансијских извештаја одређује се на основу Правилника о контном оквиру и садржини рачуна у Контном оквиру за привредна друштва, задруге и предузетнике („Сл. гласник РС” бр. 89/2020 – даље: нови Правилник о контном оквиру).

Општа правила за састављање финансијских извештаја:

- У заглавља образаца финансијских извештаја потребно је унети основне податке о правном лицу, односно предузетнику, који се односе на назив, седиште, шифру делатности, матични број и ПИБ.
- Подаци се исказују у обрасцима у хиљадама динара.
- У колону „Претходна година” у свим обрасцима редовних финансијских извештаја за извештајну, у овом случају 2021. годину, уносе се упоредни подаци, односно подаци за 2020. годину.
- Правно лице, односно предузетник који је у току пословне године имао статусну промену или је над њим покренут поступак стечаја или ликвидације у колону финансијских извештаја која се односи на текућу годину уноси податке за цео период обједињено, у нето износу, и то после пребијања резултата пре и после промене, а на обрасцима ставља назнаку „статусна промена”, „стечај” или „ликвидација”. Уколико је статусном променом настало ново правно лице, оно попуњава обрасце финансијских

извештаја као новоосновани обвезник, а на саме обрасце ставља назнаку „ново оснивање”.

■ Правно лице које је основано у току извештајне године не приказује стање на 1. јануар извештајне године, као ни пословање у претходној години и на свим обрасцима финансијских извештаја ставља назнаку „новоосновани”. Исто се односи и на предузетнике који су у току извештајне године почели да воде пословне књиге по систему двојног књиговодства.

Извештај о токовима готовине један је од пет делова пуног сета финансијских извештаја.

Извештај о токовима готовине сачињавају и достављају на објављивање, у складу са чланом 29. став 5. Закона о рачуноводству:

- велика правна лица,
- средња правна лица,
- правна лица која имају обавезу састављања консолидованих годишњих финансијских извештаја (матична правна лица),
- јавна друштва, односно друштва која се припремају да постану јавна у складу са законом којим се уређује тржиште капитала, независно од величине.

Генерално посматрано, измене у новом обрасцу извештаја о токовима готовине у односу на стари образац односе се на поделу одређених ставки на тако да се на посебним АОП приказују оне настале у земљи, а на посебним оне настале у иностранству.

Састављање извештаја о токовима готовине корисно је јер је он основа за процену способности друштва да оствари чист ток новца, а служи и приликом утврђивања ликвидности и солвентности друштва. Уз то, анализом наведеног извештаја може да се процени способност друштва да на време испуњава обавезе према повериоцима и власницима.

Наведени финансијски извештај не може да се посматра одвојено од осталих финансијских извештаја, нарочито од биланса стања. Између извештаја о токовима готовине, биланса стања и биланса успеха јавља се разлика јер постоји вре-

ФИНАНСИЈСКИ ИЗВЕШТАЈИ

ИЗВЕШТАЈ О ТОКОВИМА ГОТОВИНЕ у периоду од 1. 1. до 31. 12. 2021. године

– у хиљадама динара –

ПОЗИЦИЈА	АОП	Текућа година
1	2	3
A. ТОКОВИ ГОТОВИНЕ ИЗ ПОСЛОВНИХ АКТИВНОСТИ		
I. Приливи готовине из пословних активности (1 до 4)	3001	60.527
1. Продаја и примљени аванси у земљи	3002	60.527
2. Продаја и примљени аванси у иностранству	3003	0
3. Примљене камате из пословних активности	3004	0
4. Остали приливи из редовног пословања	3005	0
II. Одливи готовине из пословних активности (1 до 8)	3006	40.244
1. Исплате добављачима и дати аванси у земљи	3007	33.000
2. Исплате добављачима и дати аванси у иностранству	3008	0
3. Зараде, накнаде зарада и остали лични расходи	3009	2.334
4. Плаћене камате у земљи	3010	210
5. Плаћене камате у иностранству	3011	0
6. Порез на добитак	3012	1.000
7. Одливи по основу осталих јавних прихода	3013	3.700
8. Остали одливи из пословних активности	3014	0
III. Нето прилив готовине из пословних активности (I - II)	3015	20.283
IV. Нето одлив готовине из пословних активности (II - I)	3016	
Б. ТОКОВИ ГОТОВИНЕ ИЗ АКТИВНОСТИ ИНВЕСТИРАЊА		
I. Приливи готовине из активности инвестирања (1 до 5)	3017	636
1. Продаја акција и удела	3018	0
2. Продаја нематеријалне имовине, некретнина, постројења, опреме и биолошких средстава	3019	0
3. Остали финансијски пласмани	3020	500
4. Примљене камате из активности инвестирања	3021	11
5. Примљене дивиденде	3022	125
II. Одливи готовине из активности инвестирања (1 до 3)	3023	5.812
1. Куповина акција и удела	3024	0
2. Куповина нематеријалне имовине, некретнина, постројења, опреме и биолошких средстава	3025	5.312
3. Остали финансијски пласмани	3026	500
III. Нето прилив готовине из активности инвестирања (I - II)	3027	
IV. Нето одлив готовине из активности инвестирања (II - I)	3028	5.176
В. ТОКОВИ ГОТОВИНЕ ИЗ АКТИВНОСТИ ФИНАНСИРАЊА		
I. Приливи готовине из активности финансирања (1 до 7)	3029	0
1. Увећање основног капитала	3030	
2. Дугорочни кредити у земљи	3031	
3. Дугорочни кредити у иностранству	3032	
4. Краткорочни кредити у земљи	3033	
5. Краткорочни кредити у иностранству	3034	
6. Остале дугорочне обавезе	3035	
7. Остале краткорочне обавезе	3036	
II. Одливи готовине из активности финансирања (1 до 8)	3037	2.800
1. Откуп сопствених акција и удела	3038	0
2. Дугорочни кредити у земљи	3039	0
3. Дугорочни кредити у иностранству	3040	0
4. Краткорочни кредити у земљи	3041	2.300
5. Краткорочни кредити у иностранству	3042	0
6. Остале обавезе	3043	0
7. Финансијски лизинг	3044	0
8. Исплаћене дивиденде	3045	500
III. Нето прилив готовине из активности финансирања (I - II)	3046	
IV. Нето одлив готовине из активности финансирања (II - I)	3047	2.800
Г. СВЕГА ПРИЛИВ ГОТОВИНЕ (3001 + 3017 + 3029)	3048	61.163
Д. СВЕГА ОДЛИВ ГОТОВИНЕ (3006 + 3023 + 3037)	3049	48.357
Ђ. НЕТО ПРИЛИВ ГОТОВИНЕ (3048 - 3049) > 0	3050	12.306
Е. НЕТО ОДЛИВ ГОТОВИНЕ (3049 - 3048) > 0	3051	
Ж. ГОТОВИНА НА ПОЧЕТКУ ОБРАЧУНСКОГ ПЕРИОДА	3052	3.024
З. ПОЗИТИВНЕ КУРСНЕ РАЗЛИКЕ ПО ОСНОВУ ПРЕРАЧУНА ГОТОВИНЕ	3053	0
И. НЕГАТИВНЕ КУРСНЕ РАЗЛИКЕ ПО ОСНОВУ ПРЕРАЧУНА ГОТОВИНЕ	3054	0
Ј. ГОТОВИНА НА КРАЈУ ОБРАЧУНСКОГ ПЕРИОДА (3050 - 3051 + 3052 + 3053 - 3054)	3055	15.330

Састављање извештаја о променама на капиталу за 2021. годину

Увод

На опште одредбе у вези са састављањем, достављањем и објављивањем финансијских извештаја за 2021. годину указано је у претходним текстовима у овом броју часописа.

Финансијски извештаји за 2021. годину састављају се на начин прописан Правилником о садржини и форми образаца финансијских извештаја и садржини и форми обрасца Статистичког извештаја за привредна друштва, задруге и предузетнике („Сл. гласник РС” бр. 89/2020 – даље: Правилник).

Такође, садржина група рачуна и самих рачуна у обрасцима финансијских извештаја одређује се на основу Правилника о контном оквиру и садржини рачуна у Контном оквиру за привредна друштва, задруге и предузетнике („Сл. гласник РС” бр. 89/2020 – даље: нови Правилник о контном оквиру).

Извештај о променама на капиталу један је од пет делова пуних финансијских извештаја.

Извештај о токовима готовине сачињавају и

достављају на објављивање, у складу са чланом 29. став 5. Закона о рачуноводству:

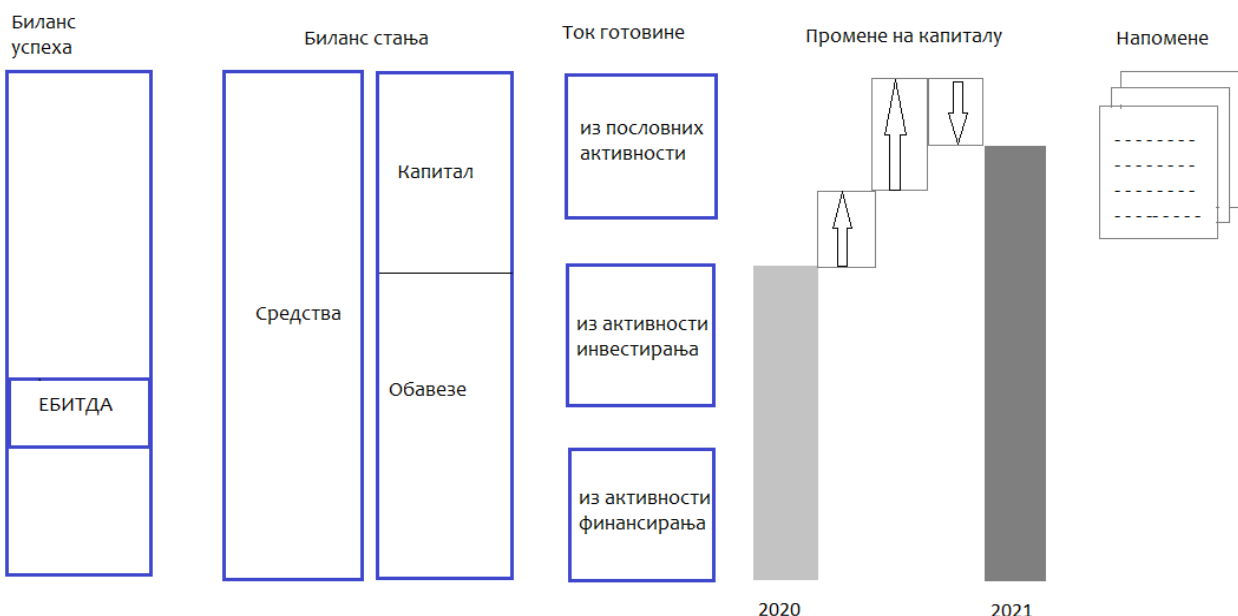
- велика правна лица,
- средња правна лица,
- правна лица која имају обавезу састављања консолидованих годишњих финансијских извештаја (матична правна лица),
- јавна друштва, односно друштва која се припремају да постану јавна у складу са законом којим се уређује тржиште капитала, независно од величине.

У обрасцу извештаја прате се стања и промене на групама рачуна капитала (класе 3) у претходној и у текућој години. Посебно се исказују промене на свакој компоненти капитала настале услед материјално значајних грешака и промена рачуноводствених политика. Рачуни осталог резултата више се не прате појединачно (од 330 до 337), већ се промене прате на нивоу групе 33. Компоненте капитала прате се на нивоу групе (31, 32, 34 и 35), осим групе 30 из које су издвојени рачун 306 и рачун 309, који се посебно прате.

Извештај се попуњава у хиљадама динара.

Извештај о променама на капиталу чини део завршног рачуна код обвезника састављања „пуних финансијских извештаја”.

Слика 1: Однос извештаја о променама на капиталу са осталим финансијским извештајима

Колона 8 – Губитак

Овде се уносе подаци о стању и променама на рачунима групе 35:

- 350 – Губитак ранијих година,
- 351 – Губитак текуће године.

Пример: Покриће губитка ранијих година

Предузеће Крчко д. о. о. усвојило је финансијски извештај за 2020. годину и донета је одлука да се губитак ранијих година у износу од 550.000 динара покрије на следећи начин:

- из целокупне расположиве нераспоређене добити у износу од 300.000 динара;
- додатном уплатом оснивача ради покрића добитка у износу од 250.000 динара, при чему је оснивач уплатио наведени износ.

Књижење у 2021. години:

Ред. бр.	Конто	Опис	Дуг.	Потр.
1.	340	Нераспоређени добитак ранијих година	300.000	
	228	Остала краткорочна потраживања	250.000	
	350	Губитак ранијих година		550.000
- за покриће губитка ранијих година по Одлуци				
2.	241	Текући (пословни) рачуни	250.000	
	228	Остала краткорочна потраживања		250.000
- за улатиу оснивача за покривање губитка				

Колона 9 – Учешће без права контроле

У колону 9 уписују се подаци у вези са сваком променом и стањем капитала који припада власни-

цима учешћа, без права контроле, исказаним под редним бројевима 1–9. обрасца, с тим што се подаци попуњавају само у консолидованом извештају о променама на капиталу.

Колона 10 – Укупно и колона 11 – Губитак изнад висине капитала

У колону 10 уноси се укупан капитал ако је позитиван, а ако није, у колону 11 уноси се губитак изнад висине капитала (негативни капитал).

3 Логичка контрола

Након састављања обрасца извештаја о променама на капиталу препоручљиво је да се уради логичка контрола унесених износа и салда.

- На истом редном броју не може да буде приказан податак и у колони 10 – Укупно и у колони 11 – Губитак изнад висине капитала.

- Подаци исказани на редним бројевима извештаја на којима се исказује стање на одређени дан морају да буду усклађени са укупним стањем капитала приказаним у билансу стања, али и са стањем поједине компоненте капитала.

Технички, извештај о променама на капиталу најлакше се саставља тако што се рачуни капитала групишу оним редоследом који је дат у обрасцу извештаја и исказује промет и стање на сваком рачуну. Наравно, потребно је пазити на то да ли је на рачунима капитала било кориговања за материјалне грешке ранијих периода или промене рачуноводствене политике, односно рекласификације услед прве примене МСФИ за МСП.

ПС

Састављање напомена уз финансијске извештаје за 2021. годину

Увод

На опште одредбе у вези са састављањем, достављањем и објављивањем финансијских извештаја за 2021. годину указано је у претходним текстовима у овом броју часописа.

Финансијски извештаји за 2021. годину састављају се на начин прописан Правилником о садржини и форми образаца финансијских извештаја и садржини и форми обрасца Статистичког извештаја за привредна друштва, задруге и предузетнике („Сл. гласник РС” бр. 89/2020 – даље: **Правилник**).

Такође, садржина група рачуна и самих рачуна у обрасцима финансијских извештаја одређује се на основу Правилника о контном оквиру и садржини рачуна у Контном оквиру за привредна друштва, задруге и предузетнике („Сл. гласник РС” бр. 89/2020 – даље: **нови Правилник о контном оквиру**).

Напомене уз финансијске извештаје за 2021. годину сачињавају и достављају на објављивање, у складу са чланом 29. став 5. и став 6. Закона о рачуноводству:

- велика правна лица,
- средња правна лица,
- правна лица која имају обавезу састављања консолидованих годишњих финансијских извештаја (матична правна лица),
- јавна друштва, односно друштва која се припремају да постану јавна у складу са законом којим се уређује тржиште капитала, независно од величине,
- мала правна лица,
- микро правна лица,
- предузетници разврстани у категорију малих, средњих и великих правних лица,
- друга правна лица (из члана 2. тачка 2) Закона о рачуноводству) разврстана у категорију малих, средњих и великих правних лица.

Дакле, напомене уз финансије извештаје НЕ САСТАВЉАЈУ само предузетници разврста-

ни у категорију МИКРО правних лица и друга правна лица (из члана 2. тачка 2) Закона о рачуноводству) разврстана у категорију МИКРО правних лица.

Правилником су прописане опште информације (члан 30), додатна обелодањивања за средња правна лица и друштва од јавног интереса (члан 31), додатна обелодањивања за друштва од јавног интереса (члан 32) и додатна обелодањивања у консолидованим напоменама уз финансијске извештаје (члан 33).

МРС 1 – Презентација финансијских извештаја и одељак 8 – *Напомене Међународног стандарда финансијског извештавања за мале и средње ентитете* садрже опште захтеве у вези са структуром и садржајем напомена уз финансијске извештаје. Појединачне захтеве за обелодањивање у поменутих напоменама садржи сваки појединачни МРС/МСФИ, односно МСФИ за МСП, који има своје посебне захтеве у вези са подацима и информацијама које је неопходно обелоданити у напоменама.

Општи захтеви и смернице, у складу са МРС 1 и одељком 8 МСФИ за МСП, у вези са састављањем и обелодањивањем у напоменама регулишу следеће:

- структуру напомена,
- обелодањивање рачуноводствених политика,
- обелодањивање основних извора неизвесности конкретних процена,
- обелодањивања у вези са капиталом и
- остала обелодањивања.

Правилник за микро и друга правна лица у члану 46. регулише садржину напомена уз финансијске извештаје.

Такође, члан 22. Закона о рачуноводству садржи један захтев за обелодањивањем у напоменама уз финансијске извештаје, који гласи:

„Сва правна лица и предузетници који састављају напомене уз финансијске извештаје дужни су да у том извештају у вези са неусаглашеним потраживањима и обавезама обелодане:

2) укупан износ накнада које за одређени извештајни период наплаћује сваки самостални ревизор или ревизорско друштво за законску ревизију годишњих финансијских извештаја, као и укупан износ накнада које наплаћује сваки самостални ревизор или ревизорско друштво за друге услуге провере, за услуге пореског саветовања, као и за друге услуге, осим ревизорских.

Друштво од јавног интереса не мора да обелодани информације из тачке 1) у случају када би му њихово обелодањивање нанело значајну штету. Међутим, дужно је да у напоменама обелодани информацију да је искористило ово право.

Такође, уколико је укључено у консолидовање, друштво од јавног интереса не мора да обелодани информације из тачке 2), под условом да ту информацију садрже консолидоване напомене уз финансијске извештаје.

4 Додатна обелодањивања у консолидованим напоменама уз финансијске извештаје

Чланом 33. Правилника прописано је да у консолидованим напоменама уз финансијске извештаје матично правно лице обелодањује информације захтеване чланом 30. став 4. и чл. 31. и 32. Правилника на начин који олакшава процену финансијског стања правних лица која су укључена у консолидовање и представљају економску целину, узимајући у обзир неопходна усклађивања која проистичу из посебних обележја консолидованих финансијских извештаја у поређењу са редовним појединачним годишњим финансијским извештајима. **Матично правно лице у консолидованим напоменама уз финансијске извештаје:**

- 1)** при обелодањивању трансакција између повезаних страна не укључује трансакције између повезаних страна обухваћених консолидовањем које су елиминисане консолидовањем;
- 2)** при обелодањивању просечног броја запослених током извештајног периода одвојено објављује број запослених током извештајног периода у привредним друштвима обухваћеним методом пропорционалног консолидовања;
- 3)** при обелодањивању износа прихода, позајмица и одобрених кредита члановима административних, управљачких и надзорних тела објављује само износе које су матично правно лице и зависна правна лица одобрили члановима органа управљања и надзора матичног правног лица.

Напомене уз консолидоване финансијске извештаје, поред информација захтеваних ставом 1. члана 33. Правилника, садрже и следеће информације:

1) за правна лица обухваћена консолидовањем:

- (1) називе и седишта тих правних лица,
- (2) удео у капиталу који у тим правним лицима, осим у матичном правном лицу, држе правна лица обухваћена консолидовањем или лица која делују у своје име, а за рачун тих правних лица,
- (3) информацију о томе по ком основу матично правно лице има контролу над зависним правним лицем (та информација не мора да се објави када матично правно лице има већину гласачких права у зависном правном лицу и у случају када су удео у капиталу и удео у гласачким правима једнаки), при чему се те информације обелодањују за правна лица која су изузета од обавезе састављања консолидованих финансијских извештаја на основу нематеријалности, у складу са одредбама члана 32. Закона;

2) називе и седишта повезаних правних лица укључених у консолидовање применом методе учешћа, као и учешћа у њиховом капиталу која су у поседу правних лица обухваћених консолидовањем или лица која делују у своје име, а за рачун таквих правних лица;

3) називе и седишта правних лица укључених у консолидовање применом методе пропорционалног консолидовања, затим објашњење по ком основу постоји заједничко управљање тим правним лицима, као и висину капитала који држе правна лица обухваћена консолидовањем или лица која делују у своје име, а за рачун таквих правних лица;

4) за сва правна лица, осим оних наведених у т. 1, 2 и 3, у којима правна лица обухваћена консолидовањем, било сама било преко лица која делују у своје име, а за рачун тих правних лица, имају сувласнички удео:

- (1) назив и седиште тих правних лица,
- (2) удео у капиталу који имају,
- (3) износ капитала и резерви и добитак или губитак у последњем извештајном периоду тог правног лица за који је усвојен финансијски извештај.

Правно лице не мора да обелодани информације из става 2. члана 33. Правилника у случају када би њихово обелодањивање нанело значајну штету том правном лицу. Међутим, правно лице је дужно да у консолидованим напоменама уз финансијске извештаје обелодани информацију да је искористило наведено право.

Статистички извештај за привредна друштва, задруге и предузетнике за 2021. годину

У складу са чланом 44. став 3. Закона о рачуноводству правна лица и предузетници дужни су да, за статистичке потребе, уз редовне годишње финансијске извештаје доставе Агенцији статистички извештај.

Приказивање података у статистичком извештају

У статистички извештај износи се уписују у хиљадама динара, а број акција и запослених као цели бројеви.

Правна лица и предузетници који су основани у току 2021. године у статистичком извештају приказују податке у периоду који је краћи од календарске године или је највише једнак календарској години, али не приказује стање на 1. јануар 2021. године, као ни пословање у претходној години. У статистички извештај новоосновано правно лице и предузетник уписују **назнаку „новоосновано”**.

Статистички извештај се састоји од тринаест табела. Правна лица и предузетници уносе податке у све табеле од I до XIII (прилог 6 Правилника), на све позиције, осим на АОП 9125 – *Лична њримања љредузејника из нејто добийка*, на којој податке исказује само предузетник. Подаци се уносе у све предвиђене колоне према садржини група рачуна и рачуна означених у табели.

I – Општи подаци о правном лицу и предузетнику

У табелу I. ОПШТИ ПОДАЦИ О ПРАВНОМ ЛИЦУ И ПРЕДУЗЕТНИКУ, под ознаком АОП 9001 – *Број месеци љпословања* уноси се број месеци пословања у календарској години, као цео број у интервалу од 1 до 12.

Новоосновано правно лице и предузетник не попуњавају колону 4.

Под ознаком АОП 9002 – *Ознака за власништво* – уноси се статистичка ознака за власништво према следећем: 1 за друштвено, 2 за приватно, 3 за задружно, 4 за мешовито (два или више облика власништва) и 5 за државно власништво.

Предузетници уносе ознаку 2.

Под ознаком АОП 9003 – *Број сјраних (јравних или физичких) лица која имају учешће у кайишталу* – уноси се број правних или физичких лица са седиштем у иностранству која имају учешће, уделе или улоге у основном капиталу правног лица. Предузетник не попуњава ову позицију.

Под ознаком АОП 9004 – *Број сјраних (јравних или физичких) лица чије је учешће у кайишталу 10% или више од 10%* – уноси се број правних или физичких лица са седиштем у иностранству чије учешће, удели или улози у основном капиталу правног лица чине 10% или више од 10% основног капитала.

Предузетник не попуњава наведену позицију.

Под ознаком АОП 9005 – *Просечан број зайослених на основу сјања крајем свакој месеца* – у колону 3 уноси се податак утврђен као годишњи просек бројчаног стања запослених на крају сваког месеца у извештајној години, а у колону 4 број запослених у претходној години утврђен на исти начин.

Годишњи просек представља збир запослених на крају сваког месеца у току обрачунског периода, подељен са бројем месеци пословања. Број запослених исказује се као цео број, без децимала.

У вези са исказивањем броја запослених код предузетника, сам предузетник нема статус запосленог из угла Закона о раду, а лична зарада предузетника је само пореска категорија (из угла примене Закона о порезу на доходак грађана). **На основу наведеног може да се закључи да се у број**

развојне агенције и фондови, државни универзитети и факултети, институције и тела од националног значаја. У државне органе и институције не укључују се фондови социјалног осигурања (РФПИО, РФЗО, НСЗ, ФСОВО), као ни државне здравствене установе (домови здравља, опште и специјалне болнице, клиничко-болнички центри).

Под органима и институцијама локалне самоуправе, у смислу поменутог табеларног прегледа, подразумевају се покрајински, општински и град-

ски органи и институције и друге организације и установе на нивоу покрајине, општине и града.

Нова табела је значајно скраћена у односу на ранију. Подаци о краткорочним и дугорочним финансијским пласманима физичким лицима и предузетницима сада се приказују само у оквиру два синтетичка АОП (9127 и 9128), за разлику од старог обрасца који је у оквиру та два АОП предвиђао још по три аналитичка поља.

Исто тако, продати производи, роба и услуге и дати аванси (АОП 9129) обухватају три аналитичке позиције, уместо раније прописаних шест, док АОП 9124 – *Друга потраживања* сада садржи три аналитичке позиције, уместо ранијих шест.

– износи у хиљадама динара –

Група рачуна, рачун	ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ	Ознака за АОП	Бруто	Исправка вредности	Нето (кол. 4 - 5)
1	2	3	4	5	6
230 (део), 231 (део), 232 (део), 234 (део)	1. Краткорочни финансијски пласмани (дати кредити и зајмови) физичким лицима и предузетницима	9127			
043 (део), 045 (део), 050 (део), 051 (део), 053 (део)	2. Дугорочни финансијски пласмани (дати кредити и зајмови) физичким лицима и предузетницима	9128			
	3. Продати производи, роба и услуге и дати аванси (9130 + 9131 + 9132)	9129			
017 (део), 029 (део), 038 (део), 052 (део), 150 (део), 152 (део), 154 (део), 200 (део), 202 (део), 204 (део)	3.1. Продати производи, роба и услуге и дати аванси физичким лицима и предузетницима	9130			
017 (део), 029 (део), 038 (део), 052 (део), 150 (део), 152 (део), 154 (део), 200 (део), 202 (део), 204 (део)	3.2. Продати производи, роба и услуге и дати аванси државним органима и институцијама	9131			
017 (део), 029 (део), 038 (део), 052 (део), 150 (део), 152 (део), 154 (део), 200 (део), 202 (део), 204 (део)	3.3. Продати производи, роба и услуге и дати аванси органима и институцијама локалне самоуправе	9132			
	4. Друга потраживања (9134 + 9135 + 9136)	9133			
206 (део), 221, 228 (део)	4.1. Потраживања од физичких лица и предузетника	9134			
206 (део), 222 (део), 223, 224 (део), 225 (део), 227 (део), 228 (део)	4.2. Потраживања од државних органа и институција	9135			
206 (део), 222 (део), 224, (део), 225 (део), 227 (део), 228 (део)	4.3. Потраживања од органа и институција локалне самоуправе	9136			

Евидентирање трансакција из 2021. године по основу којих обавеза за ПДВ или право на одбитак ПДВ-а настаје у 2022. години

Приликом састављања завршног рачуна од великог је значаја да се у складу са позитивним прописима прокњижи сва документација која се односи на ту пословну годину ради правилног исказивања пословног резултата. Кад се узме у обзир порески аспект ПДВ-а, често се јавља дилема у вези са тим како да се правилно поступи са рачунима који су приспели у јануару или фебруару нове године, а односе се на претходну годину.

Увод

Датум 31. децембар 2021. године представља дан када се врше сва закључна књижења на рачунима главне књиге, на основу којих се утврђује резултат пословања за 2021. годину и стање на рачунима активе и пасиве на тај дан, које се преноси као почетно стање за 2022. годину.

Расходи који су настали по основу промета у току 2021. године, без обзира на то што су:

- фактуре издате са јануарским датумом издавања или
- фактуре издате на 31. 12. 2021. године, али их је купац примио након достављања пореске пријаве пореза на додату вредност (даље: ПППДВ пријава) за децембар 2021. године – у јануару 2022. године, књиже се са датумом 31. децембар 2021. године, док се право на одбитак претходног ПДВ-а стиче и исказује у наредном обрачунском периоду, односно за обрачунски период јануар.

То се такође односи и на мањкове добара по годишњем попису и обавезу плаћања ПДВ-а по том основу.

1 Рачуни примљени за промет који је извршен у децембру, а право на одбитак претходног пореза стиче се у јануару

Рачуни који се односе на пословање у току 2021. године, нпр. рачуни за електричну енергију, телефон, воду и сл., који су приспели у току јануара 2022. године, без обзира на то што неки од њих носе датум издавања из 2022. године, примера ради 3. 1. 2022. године, књиже се са датумом 31. 12. 2021. године, док се право на претходни ПДВ по том основу остварује у 2022. години. И ако рачун носи датум промета и издавања из 2021. године, а примљен је након подношења пореске пријаве за ПДВ за децембар (након 15. јануара), право на одбитак претходног пореза обвезник стиче у јануару 2022. године. Значи, у оба случаја право на одбитак претходног пореза остварује се у наредном обрачунском периоду, што значи да месечни ПДВ обвезници могу да исказу претходни ПДВ у пореској пријави за јануар 2022. године, док тромесечни обвезници приликом достављања ПППДВ пријаве за јануар–март, која се предаје 15. априла 2022. године, могу да искористе то право.

Полазећи од члана 28. став 4. Закона о порезу на додату вредност („Сл. гласник РС” бр. 84/2004... и 153/2020 – даље: Закон о ПДВ-у) сматра се да су услови за одбитак претходног пореза испуњени за кључно са даном испуњења последњег услова неопходног за остваривање поменутог права. Примера ради, уколико је услуга која испуњава материјални услов примљена у једном пореском периоду, а порески обвезник прими рачун у наредном пореском периоду (када се сматра да је испуњен формални услов), сматраће се да је порески обвезник стекао право да одбије претходни порез у пореском периоду у којем је испуњен формални услов, као последњи прописани услов.

Осим тога, исто је потврђено и у Корисничком упутству за исказивање података у прегледу обрачуна ПДВ-а – обрасцу ПОПДВ IV (даље: Кориснич-

WWW.PROPISI.NET

кона о ПДВ-у, извођач грађевинских радова у својим књигама на дан биланса врши само књижење прихода и потраживања јер су радови извршени у 2021. години, а привремена ситуација (по основу које настаје потраживање од купца) издата до 31. 12. 2021. године.

У 2022. години извођач грађевинских радова у конкретном случају не врши никаква додатна књижења.

А) Књижење код инвеститора

У 2021. години:

Ред. бр.	Конто	Опис	Дуг.	Потр.
1.	027	Некретнине, постројења и опрема у припреми	7.000.000	
	2709	ПДВ по примљеним фактурама по општој стопи који се признаје као претходни у наредном периоду	1.400.000	
	435	Добављачи у земљи		7.000.000
	4709	Обавезе за ПДВ по издатим фактурама по општој стопи – обавеза није настала у пореском периоду		1.400.000

- за примљене радове из 2021. године по привременој грађевинској ситуацији која је оверена од стране надзорног органа у јануару 2022. године

У 2022. години:

Ред. бр.	Конто	Опис	Дуг.	Потр.
1.	2701	ПДВ у примљеним фактурама по општој стопи	1.400.000	
	2709	ПДВ по примљеним фактурама по општој стопи – који се признаје као претходни у наредном периоду		1.400.000
	4709	Обавезе за ПДВ по издатим фактурама по општој стопи – обавеза није настала у пореском периоду	1.400.000	
	4701	Обавезе за порез на додатну вредност по издатим фактурама по општој стопи		1.400.000

- за обрачун ПДВ-а као порески дужник по пореској јуријави за јануар 2022. године

Инвеститор је за порески период јануар 2022. године исказао вредност радова од 7.000.000 динара у пољу 8б.2 обрасца ПОПДВ, у колони „Основица”, и то за промет по општој стопи ПДВ-а, а обрачунати ПДВ од 1.400.000 динара у пољу 3а.2 истог обрасца. Износ претходног ПДВ-а који може да користи као претходни исказује у пољу 8е.2 обрасца ПОПДВ.

Мр Мирјана Димитријевић и др Маријана Жиравац Младеновић

Рачуноводствено евидентирање попушта одобрених купцима: рабат, натурални рабат, каса сконто, финансијски бонус

У данашњим турбулентним условима пословања на глобалном тржишту, када је конкуренција све присутнија и када постаје све теже да предузећа опстану на тржишту, веома важну улогу имају попусти које произвођачи одобравају купцима у процесу продаје и дистрибуције производа од произвођача ка купцима. Управо зато предузећа се и труде да својим купцима обезбеде различите врсте попушта и олакшица како би на тај начин привукли купце својим производима и услугама.

Појуси се најједноставније дефинише као умањење цене робе коју продавац робе, односно добављач даје купцу. Попуст може да буде или у облику готовине или у неком другом облику (нпр.

поклон). Сви попусти могу да се исказу на самој фактури, или може да се ради о накнадно одобреним попустима.

1 Врсте попушта

Трговачки појуси је попуст који предузеће даје посредницима у продаји, који могу да буду vele-продавци или трговци на мало, и то тако да се умање цене из постојећег званичног ценовника тог предузећа. На тај начин предузеће директно подстиче продају производа из свог асортимана.

Количински појуси је попуст који се даје купцима за куповину већих количина робе и то одједном.

У погледу финансијског бонуса који означава директну уплату новчаних средстава купцу, која се код продавца евидентира преко рачуна финансијских расхода, односно код купца преко рачуна финансијских прихода, не постоји обавеза обрачуна

ПДВ-а зато што у том случају не долази до промета добара и услуга, односно не долази до смањења основице или накнаде за извршени промет. Следствено томе, подаци о поменутих попустима ни не исказују се у обрасцу ПОПДВ.

Мр Мирјана Димитријевић и др Маријана Жиравац Младеновић

Пословање огранака домаћих привредних друштава у иностранству

У данашње време глобализација пословања довели је до значајног раста броја привредних друштава која своје пословање остварују оснивањем огранака или филијала у иностранству, укључујући и нашу земљу. Огранак, у највећем броју случајева у Републици Србији, подразумева сталну пословну јединицу коју оснива домаће привредно друштво у Републици Србији, која своје пословање остварује на територијама других држава које су изван граница наше земље, односно у иностранству. С друге стране, филијала подразумева зависно привредно друштво домаћег привредног друштва који послује у Републици Србији.

Избор да ли основати огранак или филијалу свакако није једноставан зато што постоје бројне специфичности пословања, као и избор у погледу тога у коју државу је најбоље инвестирати, на који начин контролисати пословање огранка односно филијале, да ли се у довољној мери познају законски прописи пословања у држави у којој се оснива огранак или филијала, степен познавања пореских прописа и слично. Све су то кључни елементи које домаће привредно друштво треба да сагледа пре него што одлучи да оснује огранак или филијалу, као и да, сходно томе, донесе стратешку пословну одлуку. Једно је сигурно јасно, а то је да се на пословање огранка или филијале у иностранству примењују бројни како домаћи тако и страни прописи државе у којој огранак или филијала послује. Када се каже законски прописи, мисли се не само на девизне већ и на спољнотрговинске, рачуноводствене и пореске прописе.

У овом чланку биће размотрени законски прописи који се односе на пословање огранака основаних од стране домаћих привредних друштава у

Републици Србији, који послују на територијама других држава, односно у иностранству. Домаћа привредна друштва која обављају пословање у нашој земљи и у иностранству резиденти су Републике Србије. Пословање резидената у домену оснивања филијала или огранака уређено је следећим законским прописима:

- Законом о привредним друштвима („Сл. гласник РС” бр. 36/2011, 99/2011, 83/2014, 5/2015, 44/2018, 95/2018, 91/2019 и 109/2021),
- Законом о спољнотрговинском пословању („Сл. гласник РС” бр. 36/2009, 36/2011, 88/2011 и 89/2015),
- Законом о девизном пословању („Сл. гласник РС” бр. 62/2006, 31/2011, 119/2012, 139/2014 и 30/2018),
- Законом о порезу на додату вредност („Сл. гласник РС” бр. 84/2004... и 153/2020 – даље: Закон о ПДВ-у) и
- Законом о порезу на добит правних лица („Сл. гласник РС” бр. 25/2001... и 118/2021).

Овде треба истаћи да је оснивање и пословање огранка у иностранству регулисано не само домаћим већ и законским прописима земље у којој огранак обавља своје пословање, имајући у виду да је огранак дужан да се придржава законских прописа државе у којој послује.

1 Оснивање огранка домаћег привредног друштва у иностранству

Оснивање огранка регулисано је Законом о привредним друштвима, и то у једанаестом делу под називом „Огранак привредног друштва и представништво страног привредног друштва”. Прва тачка тог дела закона разматра огранак привред-

ОЕЦД у вези са применом метода кредита указује на то да држава уговорница (држава резидентности, конкретном случају Република Србија) признаје као кредит порез који би држава извора на основу одредаба домаћег пореског законодавства могла да заведе и наплати, или порез који се на основу уговора о избегавању двоструког опорезивања плаћа у мањем износу, као и порез који држава уговорница у складу са унутрашњим пореским законодавством, у циљу подстицања економског развоја, **отпише у целини или делимично**. Тако је Република Србија, као методу за отклањање двоструког опорезивања (поред методе обичног кредита), у одговарајућем члану УИДО са многим земљама предвидела и примену **кредита за уштеђен порез**, и то са: Албанијом, Босном и Херцеговином, Бугарском, Великом Британијом и Северном Ирском, Грчком, Египтом, Индијом, Кином, Кипром, ДНР Корејом, Кувајтом, Мађарском, Македонијом, Малезијом, Молдавијом, Пакистаном, Пољском, Румунијом, Холандијом и Шри Ланком. Истовремено је важност одредбе о примени кредита за уштеђен порез у уговору о избегавању двоструког опорезивања са неким земљама лимитирана на одређени временски период, као на пример у уговору са Финском – у првих пет година његовог важења,

односно у првих десет година важења уговора са Норвешком и Шведском.

Дакле, земље у развоју које често прибегавају таквом начину креирања свог пореског система (представљајући се на тај начин као земље пореског раја или земље привлачне за стране инвеститоре) нису вољне да фаворизују примену метода кредита, јер корист од претходно наведених пореских олакшица за инвеститора нема никакав значај све док држава резидентности (у конкретном случају Република Србија) као порески кредит признаје само порез који је у држави извора стварно плаћен. Као меру којом се наведена негативна последица примене метода кредита може превазићи, међународно пореско право држави резидентности (у конкретном случају Републици Србији) сугерише примену кредита за уштеђен порез који је, фиктивно или хипотетички, наплаћен у држави извора (у земљи у којој је огранак остварио добит, али је порез на ту остварену добити отписан, па самим тим није ни плаћен делимично или у целости). У таквим случајевима домаћем привредном друштву у интересу је да примени одредбе УИДО и да се позове на методу кредита за уштеђени порез, с обзиром на то да не може директно да примени одредбе члана 51. Закона о порезу на добит.

ПС

КАЛКУЛАТОР КАМАТА

у оквиру електронског издања ИНГ-ПРО ПРОПИСИ.НЕТ

Осим обрачуна затезне камате у динарима или у некој од страних валута (евро, долар, швајцарски франак), уз помоћ нашег калкулатора претплатници могу да врше и обрачун камате за неблаговремено плаћене јавне приходе и за неблаговремено плаћени царински дуг и казну у царинском поступку, затим обрачун камате по есконтној/референтној стопи Народне банке Србије и по референтној стопи Европске централне банке (ЕЦБ), као и обрачун камате по пресудама/одлукама Европског суда за људска права. Поред наведених, ту је и обрачун уз помоћ индекса потрошачких цена, а поред свих ових дефинисаних каматних стопа које ми ажурирамо, постоји и опција **Моје каматне стопе**, помоћу које сваки корисник може да дефинише каматне стопе како би прилагодио обрачун камата сопственим потребама.

Обрачуне камата претплатници могу да сачувају у оквиру базе, а могу и да врше промене на рачуну, односно да евидентирају нова задужења и отплате, уз могућност да бирају да ли ће се делимична отплата дуга прво одузимати од камате или од главнице.

Калкулатор врши обрачуне камата пропорционалном или конформном методом. Поред ових, постоји и јединствена мешовита метода (за затезну камату до 2. 3. 2001. примењује се конформна метода, а од 3. 3. 2001. пропорционална), која омогућава јединствен обрачун камате за период пре и после тог периода. Сходно томе, по истом принципу функционише и обрачун камате на неблаговремено плаћене јавне приходе, на неблаговремено плаћен царински дуг и неблаговремено плаћену казну у царинском поступку (до 31. 12. 2012. конформна, од 1. 1. 2013. пропорционална метода).

Збирни обрачун камата омогућава обрачун дуга по више различитих фактура (рачуна), по принципу: један поверилац, један дужник, више новчаних потраживања и износ укупног дуга по свим тим различитим основама.

За више информација и помоћ пишите нам на: office@ingpro.rs или нас позивајте на: 011/2836-820, 2836-821, 2836-822.

Елементи обрачуна зарада запослених у 2022. години

1 Основни параметри за обрачун зарада у 2022. години

У овом чланку представљена је методологија обрачуна зарада у 2022. години. Основни параметри за обрачун зарада су:

- неопорезиви износ зараде,
- стопе доприноса за обавезно социјално осигурање,
- најнижа основица доприноса,
- највиша основица доприноса и
- нови износ минималне цене рада.

1.1 Неопорезиви износ за зараде у 2022. години

Према иновираном члану 15а Закона о порезу на доходак грађана („Сл. гласник РС” бр. 24/2001... и 118/2021 – даље: Закон о порезу) од 1. јануара 2022. године, а и током целе 2022. године основицу пореза на зараде чини зарада умањена за износ од 19.300 динара месечно за лице које ради с пуним радним временом (уместо досадашњих 18.300 динара).

Наглашавамо да се наведени неопорезиви износ примењује од 1. јануара, што значи на све исплате зарада од тог датума, без обзира на то на који месец се односе.

У току 2022. године важиће и даље пореска стопа на зараде од 10%.

1.2 Обрачун доприноса за обавезно социјално осигурање на зараде у 2022. години

Према одредбама члана 44. Закона о доприносима за обавезно социјално осигурање („Сл. гласник РС” бр. 84/2004... и 118/2021 – даље: Закон о доприносима) стопе по којима се обрачунавају и плаћају доприноси за обавезно социјално осигурање од 1. 1. 2022. године на зараде и накнаде зараде:

- запослених,
- изабраних, именована и постављена лица која остварују разлику зараде, односно плате,

- лица која обављају привремене и повремене послове по уговору закљученом непосредно са послодавцем, односно преко задруге, осим лица до навршених 26 година живота ако су на школовању,
 - лица која остварују накнаду зараде по закону који уређује финансијску подршку породици са децом и
 - лица која остварују накнаду зараде по закону који уређује обавезно здравствено осигурање,
- износе:

Врста доприноса	На терет запосленог	На терет послодавца	Укупно
Укупно	19,90%	16,15%	36,05%
За пензијско и инвалидско осигурање	14,00%	11,00%	25,00%
За здравствено осигурање	5,15%	5,15%	10,30%
За осигурање од незапослености	0,75%	0%	0,75%

Стопе доприноса обрачунавају се два пута:

- једанпут на бруто зараду на терет запосленог, а
- други пут на бруто зараду на терет трошкова послодавца.

Обрачун и уплату доприноса врши послодавац истовремено са исплатом зараде. Према одредбама члана 13. Закона о доприносима, основица доприноса за запослене и за послодавце јесте зарада и накнада зараде у складу са законом који уређује радне односе, општим актом и уговором о раду. Та основица доприноса за запослене и за послодавце не умањује се за 19.300 динара.

Изузетно, према ставу 5. у поменутом члану, у основицу доприноса за запослене и за послодавце не урачунавају се примања која запослени оствари од послодавца, на која се не плаћа порез на зараде сагласно закону којим се уређује порез на доходак грађана.

1.3 Нова најнижа основица доприноса

Према члану 37. став 1. Закона о доприносима најнижу месечну основицу доприноса чини износ од 35% просечне месечне зараде у Републици, исплаћене односно остварене у периоду претходних дванаест месеци почев од месеца септембра у теку-

На основу чл. 111. и 192. Закона о раду (даље: Закон) и члана __ Правилника о раду доносим

ОДЛУКУ О ИСПЛАТИ МИНИМАЛНЕ ЗАРАДЕ

1. Уводи се исплата минималне зараде за све запослене код послодавца _____ почев од 1. марта 2022. године, а најдуже шест месеци од дана доношења ове одлуке.
2. Минимална зарада уводи се у складу са разлозима наведеним у чл. __ Правилника о раду, а због тешкоћа у пословању и недостатка средстава за исплату зараде у пуном износу.
3. Послодавац је дужан да минималну зараду исплати запосленом у висини која се одређује на основу одлуке о минималној цени рада која важи за месец у којем се врши исплата, стандардног радног учинка и временаведеног на раду.
4. Минимална цена рада за исплату по овој одлуци за 2022. годину износи 201,22 динара по радном часу, која је у примени до 31. децембра 2022. године.
5. Запослени који прима минималну зараду има право на увећану зараду (за минули рад, за рад ноћу, за прековремени рад и рад на празник), на накнаду трошкова за исхрану у току рада и друга примања која се сматрају зарадом у складу са Законом. Основица за обрачун увећане зараде је минимална зарада запосленог.
6. Ова одлука објављује се на огласној табли послодавца, а ступа на снагу осмог дана од дана објављивања.

Образложење

Одредбама члана __ Правилника о раду код послодавца _____ утврђени су разлози за увођење исплате минималне зараде запосленима (разлози: _____). Због поремећаја на тржишту, и поред свих предузетих интерних пословних мера, није се могло избећи умањење прихода и негативно пословање због __ (навести разлоге и предузете мере). Из наведеног разлога донета је Одлука као у диспозитиву.

Датум _____

Директор

Продужење исплате минималне зараде

Према одредбама става 4. члана 111. Закона о раду, по истеку рока од шест месеци од доношења одлуке о увођењу минималне зараде послодавац је дужан да обавести репрезентативни синдикат о разлозима за наставак исплате минималне зараде. Наведена законска одредба дозвољава могућност да у року од шест претходних месеци нису отклоњени разлози за увођење минималних зарада запосленима, или су можда наступили нови неповољни разлози. У таквом случају обавеза послодавца је да по истеку рока од шест месеци од доношења одлу-

ке о увођењу минималне зараде обавести (али не и да добије сагласност) репрезентативни синдикат о разлозима за наставак исплате минималне зараде. Закон о раду у датим одредбама не прецизира који нови или који максимални додатни рок може да се одреди за наставак исплате минималних зарада, па сматрамо да и у овом случају, као и приликом доношења прве одлуке, рок за исплату минималних зарада не треба да буде дужи од шест месеци.

У наставку следи пример одлуке о наставку исплате минималних зарада запосленима.

У складу са чланом 111. став 4. Закона о раду (даље: Закон) доносим

ОДЛУКУ

о наставку исплате минималне зараде

1. Наставља се исплата минималне зараде свим запосленим код послодавца _____, уведене Одлуком о исплати минималне зараде број __ од ____ . године.
2. Минимална зарада свим запосленима наставиће да се исплаћује почев од __ закључно са исплатом за месец ____.

Образложење

Разлози због којих је донета Одлука о исплати минималне зараде бр. __ од ____ нису могли да буду отклоњени ни после истека шест месеци од почетка њене примене због __ (навести разлоге). Због тога је донета Одлука о наставку исплате минималних зарада свим запосленима за наредних шест месеци.

Достављено: 1. Синдикату

Датум: _____

Директор

Иновиране формуле за обрачун примања по уговорима ван радног односа – од 1. јануара 2022. године због смањења стопе доприноса за пензијско и инвалидско осигурање

Поводом почетка нове календарске и пословне године у овом чланку представљамо примере обрачуна за примања запослених и других лица по уговорима ван радног односа, који су најчешће присутни у пракси. При томе подсећамо на то да је иновираним чланом 44. Закона о доприносима за обавезно социјално осигурање („Сл. гласник РС” бр. 84/2004... и 118/2021 – даље: Закон о доприносима) прописано да од **1. 1. 2022. године збирна стопа доприноса за обавезно пензијско и инвалидско осигурање износи 25,0%** (уместо досадашњих 25,5%). Пошто се збирна стопа доприноса за ПИО од 25,0% примењује пре свега на примања по уговорном обављању послова ван радног односа, од **1. јануара 2022. године мења се пореско оптерећење за та примања, а тиме и формуле којима се уговорени нето износи накнада преводе у бруто износ.**

1 Опорезивање прихода од ауторских права

На накнаду која се остварује од ауторских и сродних права и права индустријске својине плаћају се следеће фискалне обавезе:

1) порез на лична примања по стопи од 20% на опорезив приход;

2) допринос за ПИО на терет извршиоца послова по стопи од 25,0% на основицу на коју се плаћа порез на доходак грађана (опорезиви приход);

3) допринос за здравствено осигурање на терет извршиоца по стопи од 10,3% на основицу на коју се плаћа порез на доходак грађана (опорезиви приход), и то само ако послове обавља лице које није осигурано по другом основу.

Ако су примања по основу ауторских и сродних права и права индустријске својине уговорена у нето износу, морају да се преведу у бруто износе ради обрачуна пореских обавеза, при чему је за могуће случајеве тог превођења у наставку дато више примера.

1.1 Обрачун примања по основу ауторског дела – када се примењују нормирани трошкови

Према члану 56. Закона о порезу на доходак грађана (даље: Закон о порезу), у зависности од ауторског дела, нормирани трошкови признају се у висини од 50%, односно 43%, односно 34% од износа бруто накнаде. Зависно од стопе нормираних трошкова, **коэффициенти за превођење** из нето износа у бруто износ јесу следећи:

Ред. бр.	Стопа нормираних трошкова	Коефицијенти са којима се дели нето накнада		
		лица која плаћају порез и допринос за ПИО, а не плаћају допринос за здравствено осигурање	лица која плаћају порез, допринос за ПИО и допринос за здравствено осигурање	самостални уметници и страни држављани за које се плаћа само порез
1.	50%	0,775	0,7235	0,9
2.	43%	0,7435	0,68479	0,886
3.	34%	0,703	0,63502	0,868

На основу наведених иновираних коефицијентата у наредна три примера приказан је обрачун уговорене нето накнаде која се односи на ауторско дело за које су прописани нормирани трошкови од 50%:

ЈЕСТЕ ЛИ СЕ ВЕЋ ПРЕТПЛАТИЛИ НА ЧАСОПИС „ПОСЛОВНИ САВЕТНИК” ЗА 2022. ГОДИНУ?

погода (цивилна заштита регулисана је Законом о смањењу ризика од катастрофа и управљању ванредним ситуацијама – „Службени гласник РС” бр. 87/2018). На наведену накнаду плаћају се следеће пореске обавезе:

- 1) порез на други приход по стопи од 20% на опорезиви приход, који чини бруто приход умањен за нормиране трошкове у висини од 20%;
- 2) допринос за пензијско и инвалидско осигурање по стопи од 25,0% на опорезиви приход;
- 3) а ако прималац прихода није осигуран по другом основу, и допринос за здравствено осигурање по стопи од 10,3% на опорезиви приход.

Ако је накнада за извршавање послова одбране, цивилне заштите и заштите од елементарних непогода утврђено у нето износу, **ради превођења у бруто износ дели се са следећим коефицијентима:**

- 1) ако се накнада исплаћује лицу за које се плаћају порез и допринос за пензијско и инвалидско осигурање, нето износ накнаде дели се са коефицијентом 0,64;
- 2) ако се накнада исплаћује лицу за које се плаћа само порез, нето износ накнаде дели се са коефицијентом 0,84;

3) ако се накнада исплаћује лицу за које се плаћају порез и доприноси за пензијско и инвалидско осигурање и здравствено осигурање, нето износ накнаде дели се са коефицијентом 0,5576.

Исплатилац накнаде је дужан да порез и доприносе обрачуна, обустави и уплати на прописани рачун у моменту исплате прихода, као и да Пореској управи достави пореску пријаву ППП-ПД. Накнаде по датом основу у обрасцу ППП-ПД пријављују се под:

- ОВП 601 – када је прималац прихода осигуран по другом основу,
- ОВП 602 – када прималац прихода није осигуран по другом основу и
- ОВП 603 – када је примаоцу прихода решењем Фонда ПИО признато право на престанак плаћања доприноса јер су у току године доприноси плаћени на износ процењене највише годишње основице доприноса.

Исплатилац накнаде, као порески плататац, дужан је да пре сваке исплате Пореској управи достави пореску пријаву за порез по одбитку на обрасцу ППП ПД. Порез и доприноси уплаћују се на рачун 840-4848-37, при чему је шифра плаћања 254.

Мр Жељко Албанезе

Пореске олакшице за стимулисање запошљавања нових лица у 2022. години

Увод

Једна од кључних мера Владе Србије јесте стимулисање новог запошљавања. Та мера спроводи се сталним побољшањима укупног пословног амбијента, али и директним потезима, као што су пореске олакшице онима који отварају нове фирме и примају нову радну снагу. Одредбама у два пореска прописа – Закону о порезу на доходак грађана и Закону о доприносима за обавезно социјално осигурање – прописано је више варијанти пореских стимулисања за новооснована правна лица и за ново запошљавање, које су приказане у наредној шеми, а примењују се у 2022. години:

Врста олакшице	Чланови Закона о порезу на доходак грађана	Чланови Закона о доприносима за обавезно социјално осигурање
Олакшица за новонастањеног обвезника	15 в	15 а
Олакшица за запошљавање новог лица	21 в	45
Олакшица за запошљавање лица са инвалидитетом	21 г	45 б
Олакшица за запошљавање најмање два лица у микро и малим правним лицима	21 д	45 в
Олакшица за новооснованог послодавца који обавља иновациону делатност	21 е	45 д
Олакшица за запошљавање квалификованих новозапослених лица	21 ж	45 ђ
Олакшица за новозапослено лице	21 з	45 ж
Олакшица за правно лице које у оквиру своје делатности обавља истраживање и развој	21 и	45 з

■ развојем се сматра примена резултата истраживања или примена другог научног достигнућа или дизајна у циљу производње нових или значајно побољшаних материјала, уређаја, производа, процеса, система или услуга пре приступања комерцијалној производњи или коришћењу.

3) Пореско ослобођење из чл. 21и Закона о порезу и 45з Закона о доприносима:

■ могу да користе правна лица која истраживање и развој спроводе за свој рачун и задржавају власништво на нематеријалној имовини која може да настане истраживањем и развојем;

■ не примењује се на зараде исплаћене запосленима ангажованим на активностима истраживања у циљу проналажења и развоја нафте, гаса или минералних залиха у екстрактивној индустрији.

Овде посебно треба напоменути да ће министар финансија ближе уредити услове и начин остваривања права из чл. 21и Закона о порезу и 45з Закона о доприносима, што значи да ће после објављивања овог подзаконског прописа послодавци:

■ сами да утврђују да ли сходно својој делатности имају право на то пореско умањење на зараде, и

■ за које своје запослене и у ком проценту њиховог радног ангажовања, односно на који ће износ њихове зараде имати право да примене пореске олакшице, јер ће се по законском решењу пореско умањење применити на зараду сразмерно времену које конкретни запослени проведу на пословима истраживања и развоја у односу на пуно радно време.

Напомињемо да се приказани модел пореских подстицаја примењује од 1. 3. 2022. године.

8.1 Износ пореских олакшица

Послодавац који испуни претходно наведене услове без временског ограничења ослобађа се обавезе плаћања по основу зараде лица која су код њега у оквиру делатности непосредно ангажовани на пословима истраживања и развоја:

1) 70% обрачунатог и обустављеног пореза на зараду тих лица (дакле, то не морају да буду новозапослена лица, већ и садашњи запослени који раде на пословима истраживања и развоја) и

2) 100% обрачунатог доприноса за обавезно пензијско и инвалидско осигурање на терет запосленог и на терет послодавца.

Значи, по наведеном моделу пореског стимулисања зарада послодавац – правно лице које у

оквиру своје делатности на територији Републике обавља истраживање и развој – на зараде лица која су непосредно ангажована на пословима истраживања и развоја, сразмерно времену које таква лица проведу на пословима истраживања и развоја у односу на пуно радно време, плаћа следеће пореске обавезе:

Врста обавезе	На терет запосленог	На терет послодавца
1. Укупни доприноси	5,9%	5,15%
За пензијско и инвалидско осигурање	-	-
За здравствено осигурање	5,15%	5,15%
За осигурање од незапослености	0,75%	-
2. Порез	3%	-

Пошто се по наведеном моделу пореског стимулисања порез и доприноси обрачунавају, али уплаћују у умањеном проценту, нема ни захтева за повраћај.

Обрачун зараде за лице које обавља послове истраживања и развоја идентичан је обрачуну приказаном у претходном моделу у 7. поглављу чланка, јер су умањења пореза и доприноса за ПИО идентична, с тим што ће се пореска умањења примењивати на онај део зараде запослених који је остварен непосредно на пословима истраживања и развоја, сразмерно времену које запослени проведу на пословима истраживања и развоја у односу на пуно радно време. Дакле, то може да буде пуна зарада или део зараде, а потпуно објашњење датог модела стимулисања зарада очекујемо кроз посебан подзаконски акт.

8.2 Остале одредбе

Послодавац који за одређено лице користи било коју врсту подстицаја који су уређени одговарајућим законом, осим када користи ослобођење у складу са одредбом закона којом се уређују доприноси за обавезно социјално осигурање, која се односи на исту врсту олакшице, по основу заснивања радног односа са тим лицем нема право да за исто оствари пореско ослобођење из наведеног члана. Изузетно, ограничење у праву на коришћење подстицаја не односи се на послодавца који користи право на двоструко признавање трошкова који су непосредно повезани са истраживањем и развојем у складу са законом којим се уређује порез на добит правних лица.

Продужетак периода примене олакшице за запошљавање квалификованих новозапослених лица

Увод

Изменама и допунама Закона о порезу на доходак грађана и Закона о доприносима за обавезно социјално осигурање у 2019. години уведен је подстицај за запошљавање нових лица у виду олакшице за послодавце који запосле квалификовано новозапослено лице, са применом од 1. јануара 2020. године.

Одредбама члана 21ж став 1. Закона о порезу на доходак грађана („Сл. гласник РС” бр. 24/01... и 86/19) и члана 45ђ став 1. Закона о доприносима за обавезно социјално осигурање („Сл. гласник РС” бр. 84/04... и 86/19) прописано је да се послодавац који заснује радни однос са лицем које може да се сматра квалификованим новозапосленим лицем ослобађа обавезе плаћања обрачунатог и обустављеног пореза из зараде новозапосленог лица и доприноса за обавезно пензијско и инвалидско осигурање (на терет запосленог и на терет послодавца) за зараду исплаћену закључно са 31. децембром 2022. године. Послодавац је онај који у било ком тренутку у периоду од 1. јануара 2020. године до 31. децембра 2022. године са квалификованим новозапосленим лицем закључи уговор о раду у складу са законом којим се уређују радни односи и који је квалификовано новозапослено лице пријавио на обавезно социјално осигурање у Централни регистар обавезног социјалног осигурања.

Ослобођење може да оствари послодавац ако се заснивањем радног односа са квалификованим новозапосленим лицем повећа број запослених код послодавца у односу на број запослених на 31. децембар 2019. године, као и послодавац који започне обављање делатности после 31. децембра 2019. године.

Да би лице стекло статус квалификованог новозапосленог лица, било је потребно да у периоду од 1. јануара до 31. децембра 2019. године није имало статус осигураника запосленог, односно осигураника самосталних делатности који је оснивач од-

носно члан привредног друштва који је у радном односу у привредном друштву чији је оснивач односно члан, а статус осигураника запосленог, односно осигураника самосталних делатности који је оснивач односно члан привредног друштва који је у радном односу у привредном друштву чији је оснивач односно члан стекло је у периоду од 1. јануара до 30. априла 2020. године – заснивањем радног односа код послодавца. Уредбом о померању рока за стицање статуса квалификованог новозапосленог лица („Сл. гласник РС” бр. 60/20) рок за стицање статуса квалификованог новозапосленог лица померен је због ванредног стања, насталог услед болести COVID-19, на рок од шездесет дана од дана престанка ванредног стања, па је период када лице треба да стекне статус осигураника запосленог, односно осигураника самосталних делатности који је оснивач односно члан привредног друштва који је у радном односу у привредном друштву чији је оснивач односно члан, уместо од 1. јануара до 30. априла 2020. године, померен на рок од 1. јануара до 5. јула 2020. године.

Квалификованим новозапосленим лицем сматрало се и лице које у периоду од 1. јануара 2019. године до 30. априла 2020. године није имало статус осигураника запосленог, осигураника предузетника, односно осигураника самосталних делатности који је оснивач односно члан привредног друштва који је у радном односу у привредном друштву чији је оснивач односно члан, а статус осигураника запосленог, односно статус осигураника самосталних делатности који је оснивач односно члан привредног друштва који је у радном односу у привредном друштву чији је оснивач односно члан стекло је у периоду од 1. маја до 31. децембра 2020. године – заснивањем радног односа код послодавца.

Наведене одредбе биле су допуњене приликом измена и допуна Закона о порезу на доходак грађана и Закона о доприносима за обавезно социјално осигурање, које су извршене крајем 2020. године (са применом од 1. јануара 2021. године), тако што је

У случају када физичко лице испуни Законом прописане услове да се сматра квалификованим новозапосленим лицем, па током трајања олакшице раскине радни однос са послодавцем и након одређеног времена заснује радни однос са другим послодавцем, **тај други послодавац (као и сваки наредни послодавац) може да оствари право на коришћење олакшице заснивањем радног односа са тим квалификованим новозапосленим лицем за период трајања олакшице** (од 1. јануара 2020. године до 31. децембра 2022. године) сагласно члану 21ж Закона.

Напомињемо да је истоврсна олакшица са становишта доприноса прописана одредбама члана 45ђ Закона о доприносима за обавезно социјално осигурање ('Службени гласник РС' бр. 84/04, 61/05, 62/06, 5/09, 52/11, 101/11, 47/13, 108/13, 57/14, 68/14 – др. закон, 112/15, 113/17, 95/18 и 86/19)."

Из Мишљења Министарства финансија бр. 011-00-25/2020-04 од 13. фебруара 2020. године:

„Имајући у виду наведено, послодавац који заснује радни однос са лицем које се, у складу са одредбама члана 21ж Закона сматра квалификованим новозапосленим, ослобађа се обавезе плаћања обрачунатог и обустављеног пореза из зараде новозапосленог лица. Да би лице стекло статус квалификованог новозапосленог лица, потребно је, поред осталог, да у периоду од 1. јануара 2019. године до 31. децембра 2019. године није имало статус осигураника запосленог, односно осигураника самосталних делатности који је оснивач односно члан привредног друштва који је у радном односу у привредном друштву чији је оснивач односно члан. Дакле, услов је да ни у једном тренутку у наведеном периоду лице није имало наведени статус (осигураника запосленог, односно осигураника самосталних делатности који је оснивач односно члан

привредног друштва који је у радном односу у том друштву). Сагласно томе, лице које је у наведеном периоду имало статус осигураника предузетника, заснивањем радног односа са послодавцем у периоду од 1. јануара 2020. године до 30. априла 2020. године сагласно члану 21ж став 3. Закона, сматра се квалификованим новозапосленим лицем.

Заснивањем радног односа, у погледу основа осигурања, наведеном лицу престаје статус осигураника самосталних делатности (у својству предузетника) и такво лице постаје осигураник запослени.

Према члану 21ж став 3. Закона услови за стицање својства квалификованог новозапосленог лица односе се на статус лица као осигураника - у периоду од 1. јануара 2019. године до 31. децембра 2019. године (у конкретном случају, у том периоду лице је било осигураник самосталних делатности у својству предузетника) и на период заснивања радног односа – од 1. јануара 2020. године до 30. априла 2020. године). **Дакле, услов се не односи на околност да лице као предузетник буде дрисано из регистра привредних субјеката.**

Статус квалификованог новозапосленог лица из става 3. члана 21ж Закона, лице може да стекне заснивањем радног односа до 30. априла 2020. године."

Из Мишљења Министарства финансија бр. 430-00-44/2020-04 од 12. фебруара 2020:

„Када по заснивању радног односа и стицању статуса квалификованог новозапосленог сагласно условима из члана 21ж Закона, то лице **настави с обављањем самосталне делатности као додатне делатности, сматрамо да та околност не утиче на његов статус** квалификованог новозапосленог који је стекао заснивањем радног односа у Законом прописаном периоду и променом основа осигурања."

ПС

Електронски часопис **ЛЕГЕ АРТИС – ПРОПИСИ У ПРАКСИ**

Часопис „Lege Artis – ПРОПИСИ У ПРАКСИ“, електронско издање, са стручним ауторским текстовима, већ дужи низ година незаобилазни је саветник и дневни пратилац у свачијем пословању. Намењен је, пре свега, правним службама у јавном и приватном сектору, привредним субјектима, установама, адвокатским канцеларијама итд.

Од области у часопису издавајемо: Јавне набавке и буџети, Грађанско право, Кривично и прекршајно право, Образовање, Планирање, изградња, становање, Привредно право, Радно право, Управно право, Здравствене установе, здравствена заштита и здравствено осигурање и друге области, као и сталне рубрике „Портал читалаца“, „Календар правних аката“ и „Регистар прописа“.

Тренутно се у издању налази преко 1.100 чланака, при чему у току године излази 12 бројева.

Чланци из свих досадашњим бројева доступни су у е-часопису, с тим што им се приступа у оквиру издања Прописи. нет, а повезани су са релевантним прописима.

За ирепийаљу и грује информације иишиће нам на: office@ingpro.rs или нас йозовиће на: 011/2836-820, 2836-821, 2836-822.

Утврђивање висине накнаде члановима надзорних одбора јавних предузећа у 2022. години

Увод

Закон о јавним предузећима („Сл. гласник РС” бр. 15/2016 и 88/2019 – даље: Закон) уређује правни положај предузећа која обављају делатност од општег интереса, које оснива Република Србија, аутономна покрајина или јединица локалне самоуправе (даље: јавно предузеће). У смислу Закона, делатности од општег интереса су делатности које су, као такве, одређене законом у области: рударства и енергетике, саобраћаја, електронских комуникација, издавања службеног гласила Републике Србије и издавања уџбеника, нуклеарних објеката, наоружања и војне опреме, коришћења, управљања, заштите, уређивања и унапређивања добара од општег интереса и добара у општој употреби (воде, путеви, шуме, пловне реке, језера, обале, бање, дивљач, заштићена подручја и др.), управљања отпадом, као и комуналне делатности и друге делатности одређене законом као делатности од општег интереса.

Свако јавно предузеће у свакој од наведених делатности, сагласно члану 15. Закона, има своје органе, а то су: надзорни одбор и директор. Према томе, **надзорни одбор је орган јавног предузећа**, при чему:

- ако је оснивач јавног предузећа Република Србија, надзорни одбор има пет чланова, од којих је један председник, а
- ако је оснивач јавног предузећа аутономна покрајина или јединица локалне самоуправе, надзорни одбор има три члана, од којих је један председник.

Надзорни одбор јавних предузећа је битан орган јер доноси годишње, трогодишње, дугорочне и средњорочне планове пословне стратегије и развоја, усваја извештаје о степену реализације програма пословања, усваја финансијске извештаје и одлуке о расподели добити, односно покрићу губитка, закључује уговор о раду са директором и надзира његов рад, доноси статут и одлучује о статусним променама (сагласно члану 22. Закона). За тако обиман и одговоран рад у надзорном одбору **Закон у члану**

23. предвиђа да председник и чланови надзорног одбора имају право на одговарајућу накнаду за рад у надзорном одбору. Према ставу 2. наведеног члана висину поменуте накнаде, односно критеријуме и мерила за њено утврђивање одређује Влада.

На основу датог законског овлашћења Влада је донела **ОДЛУКУ о критеријумима и мерилима за утврђивање висине накнаде за рад у надзорним одборима јавних предузећа**, која је објављена у „Службеном гласнику РС” бр. 102/2016 од 20. 12. 2016. године (даље: Одлука). Одлуком се одређују критеријуми и мерила за утврђивање висине накнаде за рад председника и чланова надзорног одбора јавног предузећа чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина или јединица локалне самоуправе.

1 Висина накнаде председника и чланова надзорног одбора јавних предузећа

Најпре је потребно нагласити да, сходно члану 17. Закона:

- 1) надзорни одбор јавног предузећа чији је оснивач Република Србија има бар једног члана из реда запослених, док један члан мора да буде независан;
- 2) надзорни одбор јавног предузећа чији је оснивач аутономна покрајина има бар једног члана из реда запослених;
- 3) надзорни одбор јавног предузећа чији је оснивач јединица локалне самоуправе има бар једног члана из реда запослених.

Подсећамо на то да је поменути „**независни члан надзорног одбора**” лице које, поред стручних и здравствених услова, мора да испуњава и следеће услове:

- (1) да није било ангажовано у вршењу ревизије финансијских извештаја тог предузећа у последњих пет година,
- (2) да није члан политичке странке и
- (3) да није постављено, именовано или изабрано лице и да није запослено ни ангажовано по другом

Књижење:

Ред. бр.	Конто	Опис	Дуг.	Потр.
1.	526	Трошкови накнада члановима органа управљања и надзора	181.855,06	
	4641	Обавеза према члановима органа управљања и надзора		120.000,00
	4891	Остале обавезе за порезе, доприносе и друге дажбине члановима органа надзора		29.096,81
	4891	Остале обавезе за порезе, доприносе и друге дажбине члановима органа надзора		26.847,20
	4891	Остале обавезе за порезе, доприносе и друге дажбине члановима органа надзора		5.911,05
- за обрачун примања чланова надзорног одбора				
2.	4641	Обавеза према члановима органа управљања и надзора	120.000,00	
	4895	Остале обавезе за порезе, доприносе и друге дажбине члановима органа надзора	29.096,81	
	4895	Остале обавезе за порезе, доприносе и друге дажбине члановима органа надзора	26.847,20	
	4895	Остале обавезе за порезе, доприносе и друге дажбине члановима органа надзора	5.911,05	
	241	Текући (пословни) рачун		181.855,06
- за исплату накнаде				

Јавно предузеће – исплатилац прихода, као порески платаци, пре сваке исплате прихода мора да достави Пореској управи пореску пријаву за порез по одбитку на обрасцу ППП-ПД. Примања чланова надзорног одбора јавног предузећа у обрасцу ППП-ПД пријављују се под ОВП:

- 601 – када је прималац прихода осигуран по другом основу, па се за њега плаћају порез и доприноси за ПИО;
- 602 – када прималац прихода није осигуран по другом основу, па се за њега плаћају порез и доприноси за ПИО и здравствено;
- 603 – када је примаоцу прихода решењем Фонда ПИО признато право на престанак плаћања доприноса јер су у току године доприноси плаћени на износ највише годишње основице доприноса.

Порез и доприноси по основу исплата накнаде члановима надзорног одбора уплаћују се на рачун 840-4848-37, шифра плаћања 254.

ПС

Мр Жељко Албанезе

Утврђивање обавезе пореза и доприноса на приходе радника на интернету – фриленсера у 2022. години

Увод

Основна порука овог чланка јесте: Опорезивање прихода који остварују радници на интернету – фриленсери наставља се у 2022. години по методологији важећој у 2021. години.

Наиме, последњим изменама и допунама Закона о порезу на доходак грађана (објављеним у „Службеном гласнику РС” бр. 118/2021 од 9. 12. 2021. године) допуњен је члан 5. Закона о изменама и допунама Закона о порезу на доходак грађана (објављен у „Службеном гласнику РС” бр. 44/2021 од 29. 4. 2021. године), којим је примена тог члана пролонгирана и на 2022. годину. Такође је у изменама и допунама Закона о доприносима за обавезно со-

цијално осигурање („Сл. гласник РС” бр. 118/2021) допуњен члан 64в тог закона, којим је успостављено плаћање доприноса за социјално осигурање на приходе фриленсера пролонгирано на 2022. годину.

Укратко, модел опорезовања који је успостављен 2021. године наставиће да се примењује и у 2022. години, као нека врста прелазног решења до ступања на снагу нових правила, која би требало да стартују од 2023. године.

1 Важеће законске одредбе

Након поменутих законских измена, у 2022. години почиње примена следећих одредби за опорезивање прихода фриленсера:

б) на годишњи приход од 768.000 динара такође се примењују и нормирани трошкови од 50%, што даје износ од $(768.000 \times 50\%)$ 384.000 динара.

Према томе, када се од прихода од 768.000 динара одузме пореско умањење од 384.000 динара и нормирани трошкови од 384.000 динара, пореска основица је нула, а бруто приход једнак је нето приходу.

3 Права фриленсера по основу плаћених доприноса

У претходним примерима били су обрачунати и доприноси по стопама које важе за обавезно социјално осигурање, па се поставља питање која права фриленсери остварују по основу плаћених доприноса за ПИО и за здравствено осигурање.

1) Када су у питању доприноси за ПИО, потребно је имати у виду одредбе члана 50. став 1. Закона о пензијском и инвалидском осигурању, којима је утврђено да се у стаж осигурања рачуна време за које је лице (у овом случају фриленсер) које обавља уговорне послове остварило уговорену накнаду за коју је плаћен допринос. Тај стаж осигурања сразмерно се утврђује тако што се износ уговорене накнаде, на коју се плаћа порез у складу са законом којим се уређује порез на доходак грађана (опорезиви приход), дели са најнижом основицом за плаћање доприноса која важи у моменту уплате доприноса, у складу са законом (за 2022. годину најнижа основица доприноса износи 30.880 динара). Стаж осигурања остварен по том основу у једној календарској години може да износи највише дванаест месеци. У пракси то значи да се износ уговорене накнаде која служи као основица за обрачун пореза на доходак дели са важећом најнижом основицом за плаћање доприноса, па се на основу наведене сразмере одређује број дана или месеци стажа који фриленсер остварује.

На пример, ако опорезив приход (као основица доприноса) од уговорене накнаде износи 200.000,00 динара, обрачун стажа осигурања је: $200.000 : 30.880 = 6,477$.

Пошто се при обрачуну стажа осигурања месец рачуна као 30 дана, наставак рачунице био би: $6,477 \times 30 = 194,31$ – што даје 6 месеци и 14 дана ($6 \times 30 + 14$).

Дакле, фриленсер на основу наведених прихода остварује 6 месеци и 14 дана стажа осигурања.

У другом примеру опорезив приход од уговорене накнаде износи 500.000,00 динара, па је обрачун стажа осигурања следећи: $500.000 : 30.880 = 16,192$.

Пошто се при обрачуну стажа осигурања месец рачуна као 30 дана, рачуница даље гласи:

$16,192 \times 30 = 485,76$ – што даје 16 месеци и 5 дана.

Међутим, пошто је претходно наведено да стаж осигурања остварен по датом основу у једној календарској години може да износи највише дванаест месеци, фриленсер по основу поменутих прихода остварује дванаест месеци, односно једну годину стажа осигурања (износ доприноса за ПИО плаћен изнад признатих дванаест месеци стажа осигурања фриленсеру се признаје у годишњи лични коефицијент за пензију).

2) Што се тиче доприноса за здравствено осигурање, према одредби члана 11. став 1. тачка 16) Закона о здравственом осигурању, осигураници су, између осталих, и лица која обављају послове по основу ауторског уговора и других уговора по којима се за извршен посао остварује накнада. Према томе, лица која остварују уговорену накнаду по основу наведених уговора имају статус осигураника, па самим тим имају и одговарајући обим права на здравствену заштиту уколико су доприноси плаћени. Обим права на здравствену заштиту утврђује надлежна филијала Фонда РФЗО и обвезнику издаје одговарајућу исправу о осигурању.

То су напомене које важе ако су наведени доприноси и плаћени. Међутим, како је већ наведено, за остварене годишње приходе до 768.000 динара фриленсери неће бити обавезни да плате никакве пореске обавезе, дакле ни доприносе за ПИО и здравство. Зато по датом основу приходовања неће остваривати никаква права из социјалног осигурања.

4 Начин плаћања пореских обавеза утврђених решењем пореског органа

Порез и доприноси утврђени решењем пореског органа на приходе фриленсера по основу уговорене накнаде од ауторских и сродних права и уговорене накнаде за извршени рад:

1) плаћају се у 120 једнаких месечних износа (10 година), а

2) први месечни износ доспева за плаћање 15. у месецу који следи након месеца који је наредни у односу на месец у ком је донето решење пореског органа.

Значи, ако је решење донето 10. 10. 2022. године, прва рата доспева за наплату 15. 12. 2022. године, а затим се плаћа 15. сваког наредног месеца.

Осврт на измене и допуне Закона о буџетском систему

Народна скупштина Републике Србије донела је 26. новембра 2021. године Закон о изменама и допунама Закона о буџетском систему (даље: Закон), који је објављен у „Службеном гласнику РС” бр. 118/2021 од 9. 12. 2021. године, а ступио је на снагу наредног дана од дана објављивања, тј. **10. 12. 2021. године**. Разлози за ступање на снагу наведеног закона наредног дана од дана објављивања, а не у року од осам дана од дана објављивања, огледају се у потреби да се предложена решења тог закона примене на одредбе Закона о буџету Републике Србије за 2022. годину и на одлуке о буџету локалне самоуправе за 2022. годину, као и на финансијске планове организација за обавезно социјално осигурање у 2022. години.

У Закону (члан 1) постоји свега једна допуна, и то у члану **27е**, где су додата три нова става (59–61). Члановима 2, 3. и 4. Закона извршене су измене у члану 56а ст. 4, члану 93. тачка 14) и члану 93д (који је у целости измењен) Закона о буџетском систему. Чланом 5. Закона извршена је измена у члану 21. Закона о изменама и допунама Закона о буџетском систему („Сл. гласник РС” бр. 95/18, 72/19 и 149/20).

Чланом 1. Закона извршена је **допуна члана 27е** Закона о буџетском систему, који уређује фиксна правила. У датом члану Закона о буџетском систему прописани су проценти повећања плата запослених код корисника буџетских средстава и корисника средстава организација за обавезно социјално осигурање у 2022. години. Наиме, у допуњеном ставу 59. тог члана прописано је да ће се запосленима у Министарству одбране, запосленима у здравственим установама, запосленима у установама социјалне заштите, здравственим радницима у заводима за извршење кривичних санкција и здравственим радницима у Заводу за спорт и медицину спорта Републике Србије **плате повећати за 8%**.

Према допуњеном ставу 60. поменутог члана прописано је да ће се осталим запосленима код корисника буџетских средстава, односно корисника средстава организација за обавезно социјално осигурање, **осим Фонда за социјално осигурање војних осигураника, плате повећати за 7%**. Према допуњеном ставу 61. истог члана повећање плата за све запослене за које је предвиђено повећање од

8%, као и за оне запослене чији је предвиђено повећање 7%, **вршиће се почев од плате за децембар 2021. године**.

Образложење допуне члана 27е Закона о буџетском систему засновано је на одговорној фискалној политици, комбиновано са добрим макроекономским перформансама у протеклом периоду, чиме је обезбеђено спровођење политике плата и пензија и значајно повећање капиталних инвестиција, као битне компоненте привредног развоја. Треба имати у виду да је Законом о буџетском систему предвиђено снижавање нивоа зарада без доприноса на терет послодавца до 7% БДП-а (бруто друштвеног производа). Међутим, процењено је да је тако пројцирани ниво зарада постављен доста ниско. Наиме, тренутно је учешће тако дефинисаних зарада у БДП-у око 8,7%. Имајући у виду кретање учешћа расхода за запослене у БДП-у у току 2020. године, просечни ниво зарада на нивоу опште државе у ЕУ подигнут је на 10,9% БДП-а. И у Србији је такође у току 2020. године, као и у свим земљама ЕУ, учешће расхода за запослене у БДП-у повећано на 10,5%, што је проузроковано последицама кризе изазване пандемијом ковида 19. Мере макроекономске политике, засноване на повољном кретању радне снаге на тржишту, очекиваном реалном повећању зарада како у приватном тако и у јавном сектору, стабилном расту пензија и наставку повољних услова финансирања, требало би да резултирају растом личне потрошње од 3,7%, односно, свеукупно посматрајући, допринео би расту економске активности са 2,5%.

1 Измене Закона у одређеним ставовима чланова досадашњег закона

У **члану 56а** Закона о буџетском систему, који **регулише принудну наплату**, мења се став 4. да би се прописано решење односило на све директне кориснике буџетских средстава, а не само на Министарство одбране. На тај начин омогућено је доследно спровођење члана 300. Закона о извршењу и обезбеђењу, објављеном у „Службеном гласнику РС” бр. 06/15, 106/16 – аутентично тумачење, 113/17 – аутентично тумачење, 54/19 и 9/20 – аутентично тумачење. Наиме, члан 300. тог закона уређује до-

III квартала 2021. године до III квартала 2022. године.

Трећа фаза: сектор здравства – планирано од II квартала 2022. године до IV квартала 2023. године.

Четврта фаза: јединице локалне самоуправе са индиректним корисницима (предшколске установе, установе културе, установе социјалне заштите и др.) – планирано од I квартала 2023. године до IV квартала 2023. године.

У оквиру наведеног јединственог информационог система биће могуће успоставити:

1. јединствен обрачун примања, уз систем аутоматских контрола уноса података;
2. правовремено извештавање свих релевантних органа везано за трошкове зарада и осталих примања запослених, изабраних и постављених лица;
3. планирање, управљање и контролу извршења буџета / финансијског плана за примања;
4. контролу трошкова запошљавања и организационих промена.

Обрачун примања запослених, изабраних и постављених лица реализоваће се имплементацијом система за обрачун примања, који ће обрачунавати примања на бази података о свим запосленим, именованим и ангажованим лицима са листе корисника јавних средстава који се налазе у постојећем регистру запослених. Сходно ставу 5. наведеног члана корисници буџетских средстава и корисници средстава организација за обавезно социјално осигурање на које се **не примењује** централизовани обрачун примања (наведени у ставу 2. датог члана), по извршеном обрачуну, **без одлагања** достављају Управи за трезор податке који су неопходни за исплату примања. У случају да поменути субјекти не доставе податке неопходне за исплату примања, **неће им бити** исплаћена примања све док не доставе те податке.

Чланом 5. Закона пролонгирано је исказивање пореских расхода у буџету за 2023. годину. На основу тог члана порески расходи ће се исказивати у општем дела Закона о буџету Републике Србије за 2023. годину.

Потребно је подсетити на то да је у Закону о изменама и допунама Закона о буџетском систему („Сл. гласник РС” бр. 95/2018) извршена допуна тачке 22) у члану 2. Закона о буџетском систему, тако да текст те тачке сада гласи:

*22) **Порески расходи** су олакшице и ослобођења од стандардне пореске структуре, који умањују износ наплаћених прихода и који се могу уводити само законима којима се уводи одговарајући порез; Очекивани износ пореских расхода на годишњем нивоу исказује се у описаном делу закона о буџету Републике Србије.*

Због допуне поменуте тачке другом реченицом: *Очекивани износ пореских расхода на годишњем нивоу исказује се у описаном делу закона о буџету Републике Србије, а сходно члану 21. Закона о изменама и допунама Закона о буџетском систему („Сл. гласник РС” бр. 95/2018), прописано је да се одредба о исказивању очекиваног износа пореских расхода на годишњем нивоу исказује у општем делу Закона о буџету Републике Србије за 2020. годину. Међутим, наведена одредба, као и остале у вези са тим из касније донетих Закона о изменама и допунама Закона о буџетском систему („Сл. гласник РС” бр. 72/2019 и 149/2020) нису спроведене, тј. у буџету Републике Србије за 2020, 2021. и 2022. годину нису се исказали очекивани износи пореских расхода на годишњем нивоу, већ је то опет пролонгирано и предвиђено новим Законом о изменама и допунама Закона о буџетском систему („Сл. гласник РС” бр. 118/2021), тако да се поменута законска одредба примењује приликом израде буџета Републике Србије за 2023. годину.*

ПС

Дипл. правник Слободанка Келечевић, виши буџетски инспектор у Министарству финансија

Коментар Закона о буџетској инспекцији

Делокруг рада и овлашћења буџетске инспекције прописани су Законом о буџетском систему („Сл. гласник РС” бр. 54/09... и 149/20) и Уредбом о раду, овлашћењима и обележјима буџетске инспекције („Сл. гласник РС” бр. 93/17 – даље: Уредба). Функција буџетске инспекције утврђена је Законом о

буџетском систему као контрола примене закона у области материјално-финансијског пословања и наменског и законитог коришћења средстава корисника буџетских средстава, организација, предузећа, правних лица и других субјеката. Буџетска инспекција обавља послове буџетске инспекције

у износу од 100.000 до 150.000 динара казниће се и одговорно лице надзираног субјекта уколико у целисти или делимично не поступи по решењу из члана 27. Закона.

Прекршајни поступак за који буџетска инспекција подноси захтев за покретање прекршајног поступка у складу са поменутиим и другим законом не може ни да се покрене ни да се води ако протекне пет година од дана када је прекршај учињен. На питања застарелости покретања и вођења прекршајног поступка, прекид застарелости, застарелост извршења казне и друга питања која нису уређена Законом примењују се одредбе закона којим се уређују прекршаји.

Члановима 33–36. Закона прописано је да ће се поступци инспекцијског надзора започети пре дана почетка примене тог закона окончати по одредбама прописа по којима су започети, а ако након дана

почетка примене Закона решење буџетског инспектора буде поништено или укинато, даљи поступак спроводи се према одредбама тог закона.

Поред наведеног, датим одредбама прописано је да ће се подзаконски акти за спровођење Закона донети до дана почетка примене тог закона, као и да на дан почетка примене Закона престају да важе одредбе чл. 84–91. и члан 103. став 1. т. 7) и 8) Закона о буџетском систему („Сл. гласник РС” бр. 54/09, 73/10, 101/10, 101/11, 93/12, 62/13, 63/13 – исправка, 108/13, 142/14, 68/15, 103/15, 99/16, 113/17, 95/18, 31/19, 72/19 и 149/20), али и Уредба о раду, овлашћењима и обележјима буџетске инспекције („Сл. гласник РС” бр. 93/17). Такође су прописани и ступање на снагу, почетак примене Закона и преузимање запослених лица, права, обавеза, предмета, опреме, средстава за рад и архиве који су у вези са обављањем послова буџетске инспекције.

Мр Јован Чанак

Састављање и подношење периодичног извештаја о извршењу буџета / финансијског плана за период јануар–децембар 2021. године

Увод

Корисници буџетских средстава и корисници средстава организација за обавезно социјално осигурање, као и корисници средстава Републичког фонда за здравствено осигурање, дужни су да вођење пословних књига, састављање, приказивање, достављање и објављивање финансијских извештаја врше у складу са **Уредбом о буџетском рачуноводству** („Сл. гласник РС” бр. 125/2003, 12/2006 и 27/2020 – даље: **Уредба**) и другим прописима којима се уређује дата област.

Чланом 5а Уредбе прописано је да се **финансијско извештавање врши периодично и годишње**, у складу са правилником којим се уређују припрема, састављање и подношење финансијских извештаја корисника буџетских средстава, организација за обавезно социјално осигурање, корисника средстава Републичког фонда за здравствено осигурање и буџетских фондова.

1 Тромесечно периодично извештавање са прописаним роковима

Периодично извештавање ближе је уређено чланом 6. Уредбе, којим је прецизирано како периодичне извештаје састављају и подносе:

■ **индиректни корисници буџетских средстава** (даље: ИКБС) – састављају тромесечно периодичне извештаје о извршењу буџета и достављају надлежном директном кориснику **у року од десет дана** по истеку тромесечја за потребе планирања и контроле извршења буџета;

■ **директни корисници буџетских средстава** (даље: ДКБС) – финансијске извештаје усклађују са подацима у главној књизи трезора и подацима из својих евиденција, затим врше консолидацију података и достављају органу управе надлежном за послове финансија **у року од двадесет дана** по истеку тромесечја;

2.3 Образложење одступања између одобрених средстава и извршења

У складу са ставом 2. члана 3. Правилника обвезници састављања и подношења периодичних финансијских извештаја **нису у обавези да достављају** и извештаје који се достављају у писаној форми, за које нису прописани обрасци, а то су:

- образложење одступања између одобрених средстава и извршења и
- извештај о коришћењу средстава из текуће и сталне буџетске резерве.

Састављање и подношење наведених финансијских извештаја **односи се само на годишње финансијске извештаје**.

2.4 Начин подношења финансијских извештаја

Одредбама члана 11. Правилника прописано је да ДКБС, ИКБС и ООСО обрасце **подносе Управи за трезор у електронској форми кроз информациони систем** за подношење финансијских извештаја, за чији приступ се користе идентификациони подаци у складу са **техничким упутством Управе за трезор**, а **потписивање** се врши **електронским потписом** који је издат од стране овлашћеног сертификационог тела, којим се потврђује интегритет података и идентитет корисника.

Корисници средстава РФЗО попуњене **обрасце достављају РФЗО у писаној и електронској форми**, а РФЗО по извршеној контроли по један примерак у писаној форми враћа подносиоцу и задржава ради обраде. **РФЗО** након обраде **Управи за трезор доставља обрасце у електронској форми**, и то појединачно за сваког корисника и збирно за све кориснике средстава РФЗО.

Консолидовани извештај РФЗО у електронској форми доставља **кроз информациони систем** за подношење финансијских извештаја.

Сходно последњем ставу члана 11. Правилника, локални орган управе надлежан за послове финансија **финансијске извештаје**, као и консолидоване годишње финансијске извештаје општина односно градова **доставља у електронској форми** кроз информациони систем за подношење финансијских извештаја. На основу дате одредбе може да се закључи да локални орган управе надлежан за послове финансија нема обавезу да подноси консолидоване периодичне извештаје, већ се то, по нашем мишљењу, односи само на консолидоване годишње финансијске извештаје.

Закључак

На основу претходног излагања може да се закључи да је законска обавеза састављања периодичних извештаја о извршењу буџета, односно финансијских планова установљена вероватно због тога да би могле да се предузимају одређене мере у циљу отклањања насталих одступања између **планираних и реализованих величина**, како на страни прихода и примања тако и на страни расхода и издатака, ради **утврђивања узрока одступања** и настојања да се у будућем извештајном периоду исправе настале грешке.

Важно је за сваки програм или пројекат, односно програмску активност и сваку економску **класификацију утврдити да ли су одступања могла да се предвиде раније и да ли се понављају**. Потребно је утврдити да ли су одступања настала као разлог нереалног планирања или су разлози у новонасталим околностима које нису могле да се предвиде. На крају, потребно је сагледати **могућности корекције одступања** у наредном извештајном периоду.

Без обзира на то што је чланом 3. Правилника прописано да се само уз годишњи финансијски извештај (а не и периодични) подноси **образложење одступања између одобрених средстава и извршења**, сматрамо да је и те како оправдано да обвезници састављања тромесечног финансијског извештаја првенствено то чине због себе, а не због обавезе извештавања. Аналитичким сагледавањем остварених прихода и примања, односно расхода и издатака, и поредећи их са планираним, долази се до одговора о разлозима за настала одступања између одобрених средстава и извршења и предузимања мера у току године да се настала одступања елиминишу или сведу на што мању меру.

Друго што треба имати у виду јесте да могу да се појаве разлике између података који су приказани у обрасцу 5 – *Извештај о извршењу буџета*, који се саставља до 10. јануара 2022. године као кумулативни периодични обрачун за период I–XII 2021. године, и оних података који су приказани у том обрасцу када се саставља коначан финансијски извештај за 2021. годину, чија је обавеза састављања до 28. фебруара 2022. године. Поменута разлика може да се појави због књижења насталих инвентурних разлика које проистичу из пописа имовине и обавеза, као и усаглашавања потраживања и обавеза, што све треба да се прокњижи под 31. 12. 2021. године.

Календар пореских и других обавеза за јануар 2022. године

Закон о акцизама			
Правилник о начину и поступку обрачунавања и плаћања акцизе на електричну енергију за крајњу потрошњу			
Правилник о ближим условима, начину и поступку за остваривање права на рефакцију плаћене акцизе на деривате нафте, биогорива и биотечности из члана 9. став 1. т. 3), 5) и 7) Закона о акцизама, који се користе за транспортне сврхе и за грејање			
Правилник о ближим условима, начину и поступку за остваривање права на рефакцију плаћене акцизе на деривате нафте и биотечности из члана 9. став 1. т. 3), 4), 5), 6) и 7) Закона о акцизама, који се користе као енергетска горива у производњи електричне и топлотне енергије или у индустријске сврхе			
Опис	Период	Рок	Основ
Достављање податка о залихама одређених нискоалкохолних пића на последњи дан у месецу	1. 12 – 31. 12. 2021.	10. 1. 2022.	Произвођачи нискоалкохолних пића који на дан 31. децембра 2015. године имају произведена нискоалкохолна пића која садрже више од 1,2% вол алкохола, а највише до 5% вол алкохола, дужни су да надлежној организационој јединици Пореске управе достављају податак о стању залиха нискоалкохолних пића пописаних на последњи дан у месецу, до утрошка тих залиха
Достављање података о стању залиха кафе на последњи дан у месецу	1. 12 – 31. 12. 2021.	10. 1. 2022.	Лице које се на дан 31. децембра 2017. године бави прерадом, пржењем, паковањем, као и другим са њима повезаним радњама које се врше у сврху производње кафе, дужно је да надлежној организационој јединици Пореске управе доставља податак о стању залиха кафе на последњи дан у месецу, и то за сваки месец, до утрошка пописаних залиха
Подношење пореске пријаве ПП ОА за обрачунату акцизу и ПП ОАЕЛ	1. 12 – 31. 12. 2021.	15. 1. 2022.	Обвезник акцизе дужан је да пореску пријаву за обрачун акцизе поднесе у року од 15 дана по истеку месеца за тај месец, односно по истеку месеца у којем се врши читавање
Плаћање акцизе	16. 12 – 31. 12. 2021. 1. 1 – 15. 1. 2022.	15. 1. 2022. 31. 1. 2022.	Уплата акцизе обрачунате за периоде
Захтев за рефакцију плаћене акцизе на деривате нафте, односно биотечности који се користе за грејање пословног односно стамбеног простора, на обрасцу РЕФ-Г	1. 12 – 31. 12. 2021.	најраније 20. 1. 2022.	Привредни субјект који загрева пословни простор, односно физичко лице које загрева стамбени простор подноси захтев Пореској управи за рефакцију плаћене акцизе на деривате нафте, односно биотечности који се користе за грејање пословног односно стамбеног простора
Захтев за рефакцију плаћене акцизе на гасна уља и биотечности која се користе као енергетска горива у производњи електричне и топлотне енергије, на обрасцу РЕФ-ЕТЕ	1. 12 – 31. 12. 2021.	најраније 20. 1. 2022.	Рефакцију плаћене акцизе остварује лице које се, у складу са прописима којима се уређује област енергетике, бави производњом електричне и топлотне енергије
Захтев за рефакцију плаћене акцизе на деривате нафте који се користе за индустријске сврхе, на обрасцу РЕФ-И	1. 12 – 31. 12. 2021.	најраније 20. 1. 2022.	Рефакцију плаћене акцизе остварује лице за гасна уља из члана 9. став 1. тачка 3) Закона о акцизама, која се користе као енергетско гориво у индустријске сврхе, односно када се предметни деривати нафте користе као енергетско гориво или као репродукциони материјал у процесу производње акцизних односно неакцизних производа
Попис затечених залиха акцизних производа у свим складиштима	2021. година	31. 1. 2022.	Обвезник акцизе дужан је да са стањем на дан 31. децембра календарске године изврши попис затечених залиха акцизних производа у свим складиштима, укључујући и акцизна складишта, посебно по свакој врсти акцизног производа и да пописне листе достави надлежној организационој јединици Пореске управе
Утврђивање сразмерног износа плаћене акцизе	2021. година	15. 1. 2022.	Обвезник акцизе доставља надлежној организационој јединици Пореске управе производни норматив неопходан за утврђивање сразмерног износа плаћене акцизе за претходну годину

Актуелни статистички подаци на дан 24. 12. 2021. године

1 Просечна месечна зарада по запосленом

Просечна зарада	Објављена	Бруто	Нето
Децембар 2020. године	25. 2. 2021.	90.849,00	66.092,00
Јануар 2021. године	25. 3. 2021.	87.058,00	63.109,00
Фебруар 2021. године	26. 4. 2021.	85.864,00	62.280,00
Март 2021. године	25. 5. 2021.	89.894,00	65.289,00
Април 2021. године	25. 6. 2021.	89.582,00	64.948,00
Мај 2021. године	25. 7. 2021.	89.720,00	65.025,00
Јун 2021. године	25. 8. 2021.	89.793,00	65.070,00
Јул 2021. године	24. 9. 2021.	89.330,00	64.731,00
Август 2021. године	25. 10. 2021.	89.202,00	64.639,00
Септембар 2021. године	25. 11. 2021.	89.980,00	65.218,00
Октобар 2021. године	24. 12. 2021.	91.132,00	66.048,00

2 Доприноси за социјално осигурање

2.1 Стопе доприноса

Стопе по којима се обрачунавају и плаћају доприноси за обавезно социјално осигурање од 1. јануара 2022. године:

Врста доприноса	На терет запосленог	На терет послодавца	Укупно
Укупно	19,90%	16,15%	36,05%
За пензијско и инвалидско осигурање	14,00%	11,00%	25,00%
За здравствено осигурање	5,15%	5,15%	10,30%
За осигурање од незапослености	0,75%	0%	0,75%

2.2 Најнижа месечна основица за обрачун доприноса

Најнижа месечна основица на коју се обрачунавају и плаћају доприноси за обавезно социјално осигурање износи **30.880 динара**. Та основица примењује се од 1. јануара 2022. године, а важиће до 31. децембра 2022. године.

2.3 Највиша основица за обрачун доприноса

Месечна основица на коју се обрачунавају и плаћају доприноси за обавезно социјално осигурање износи највише **441.400 динара**. Та основица примењује се од 1. јануара 2022. године, а важиће до 31. децембра 2022. године.

3 Минимална зарада

Месец у 2022. години	Број могућих часова рада у месецу	Минимална цена рада по часу – нето	Минимална нето зарада за месец
Јануар	168	201,22	33.804,96
Фебруар	160	201,22	32.195,20
Март	184	201,22	37.024,48
Април	168	201,22	33.804,96
Мај	176	201,22	35.414,72
Јун	176	201,22	35.414,72
Јул	168	201,22	33.804,96
Август	184	201,22	37.024,48
Септембар	176	201,22	35.414,72
Октобар	168	201,22	33.804,96
Новембар	176	201,22	35.414,72
Децембар	176	201,22	35.414,72

Минимална зарада увећава се за износ регреса за годишњи одмор и топлог оброка, као и за износ увећане зараде за минули рад за рад у дане празника (државних и верских), за рад ноћу и за преко-времени рад.

4 Износ учешћа у финансирању зарада особа са инвалидитетом

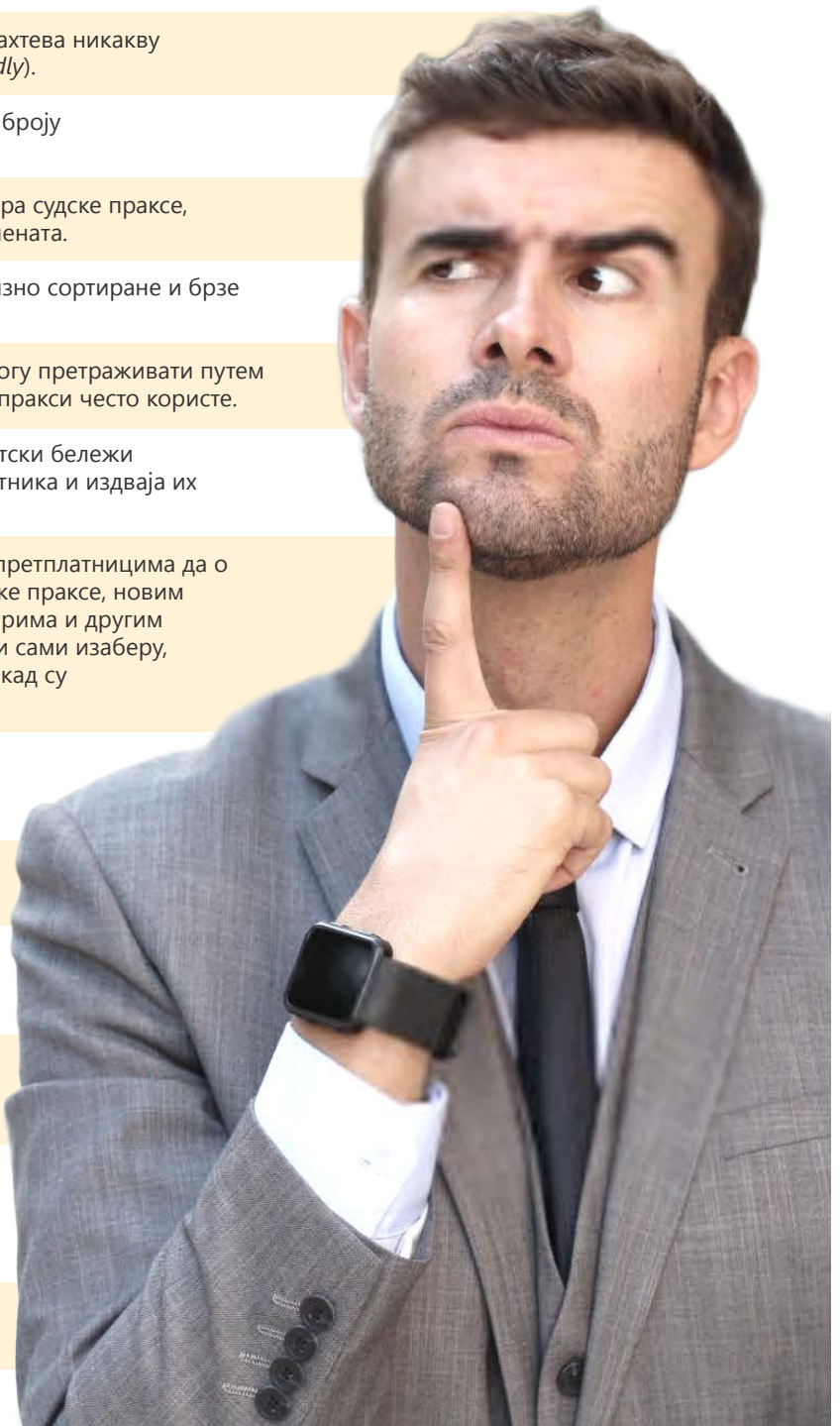
Износ учешћа у финансирању зарада особа са инвалидитетом по особи са инвалидитетом коју није запослио послодавац уплаћује приликом исплате зарада за текући месец, а најкасније до 5. у наредном месецу.

Месец у 2021. години	Износ учешћа
Јануар 2021. године	42.100,50
Фебруар 2021. године	45.424,50
Март 2021. године	43.529,00
Април 2021. године	42.932,00
Мај 2021. године	44.947,00
Јун 2021. године	44.791,00
Јул 2021. године	44.860,00
Август 2021. године	44.896,50
Септембар 2021. године	44.665,00
Октобар 2021. године	44.601,00
Новембар 2021. године	44.990,00
Децембар 2021. године	45.566,00

Зашто баш PROPISI.NET?

- Зато што је прегледан и једноставан и не захтева никакву специјалну обуку за коришћење (*user friendly*).
- Зато што је могућ приступ неограниченом броју докумената у току претплате.
- Зато што има највећи број прописа, примера судске праксе, правних мишљења, модела и других докумената.
- Зато што има претраживач који даје прецизно сортиране и брзе резултате претраге.
- Зато што се документа – прописи и др. – могу претраживати путем одговарајућих синонима који се у правној пракси често користе.
- Зато што је једини на тржишту који аутоматски бележи најпрегледаније документе сваког претплатника и издваја их на почетној страни.
- Зато што има мејл-сервис који омогућава претплатницима да о новим прописима, новим примерима судске праксе, новим правним мишљењима и стручним коментарима и другим документима из области које претплатници сами изабери, буду информисани путем мејла истог дана кад су објављени у бази.
- Зато што ради са било ког рачунара на интернету, без икакве инсталације, а подржава рад и у интранет окружењу.
- Зато што је увек ажуран (не захтева ажурирање од стране претплатника).
- Зато што су текстови докумената и интерфејс доступни на ћирилици или латиници.
- Зато што се једним кликом могу ископирати текстови у *Word* или *PDF* формату.
- Зато што има најсвеобухватнију и највећу базу судске праксе, са разгранатом структуром по одговарајућим правним гранама и правним институтима.
- Зато што се из текста прописа једним кликом приступа повезаним документима.
- Зато што се приликом претраживања појмова добијају већ понуђени резултати.

С НАМА НЕМА ЛУТАЊА!

ИНГ-ПРО

ПРОПИСИ.НЕТ
ЕЛЕКТРОНСКО ПРАВНО ИЗДАЊЕ

Штампани часопис Lege Artis – Прописи у пракси: НЕЗАОБИЛАЗНИ ЧАСОПИС О ПРИМЕНИ ПРОПИСА

АКТУЕЛНА ТЕМА

РАЧУНОВОДСТВО

ПОРЕЗИ

БУЏЕТСКИ КОРИСНИЦИ

ЗАРАДЕ

ПОСЛОВНЕ ФИНАНСИЈЕ

СТАТИСТИКА